

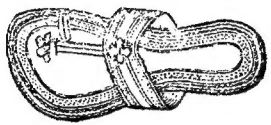
308742

ప్రతిది నము ప్రకటింపఁబడును

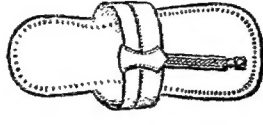
VOL. 3
నంపుటము. 3.

చెన్న పట్టణము 1916 నంబర్ మే నెల 20 వ తేది శనివారము
స శ నా మ స ం వ త్స ర వై శా ఖ మా స బ హు శ త్ప తి య 3.

NO 42
నంబిక ౪౨

చెప్పలు టోకుధరకే ఇవ్వబడును

సం	కొడుక	సగముకొడుక	శ్రీలి కొడుక	సామ్యమైన చదవ	ధర	జత
5004	కొడుక	సగముకొడుక	శ్రీలి కొడుక	సామ్యమైన చదవ	1-15-0	"
5005	"	నిండుకొడుక	"	"	2-4-0	"
5018	పాతకొడుక	సగముకొడుక	విశామగు నుండుకొడుక	మందపువడవ	2-12-0	"
5014	"	అంతకొడుక	"	"	2-14-0	"
5020	లెంగుకొడుక	సగముకొడుక	త్రైకొడుక	"	1-12-0	"
5021	"	నిండుకొడుక	"	"	1-15-0	"
5035	మద్రాసు	సగముకొడుక	శ్రీలి	"	1-15-0	"
5036	"	నిండుకొడుక	"	"	2-4-0	"
5055	మధుర	సగముకొడుక	"	"	1-15-0	"
5056	"	నిండుకొడుక	"	"	2-4-0	"

ప్రతిఅడ్డంకువెంటనే సామ్య పంక్షణకరము.

ఒకడెడల జతలుకొనువారికి నూటికి పదిచొప్పున కమిషనీయవచ్చును.

క్రొం లెడర్ కంపెనీ, పల్లవరం, మద్రాసు.

మా కలర యేజి. ట్టగు (మెర్సెస్ మేజిక్, స్క్విత్ అండుకో, హంటుకోడ్, మదరాసు) బద్దకూడ దొరకును.

THE DAWN OF HOP

to the hopeless sufferers from bodily pains, such as, Headache, Rheumatism, Sprains, Lumbago, Stiff Joints, Neuralgia, Toothache, Cuts, Sore Throat, Cold, etc. is now certain as ever as it has been since the world famed.

(REGD.)

AMRUTANJAN

(REGD)

has come to the rescue. It is prepared from pure drugs of Vegetable Origin, and is the tried remedy for all aches and Pains.

PRICE PER POT
ANNAS
EIGHT ONLY.
of
All dealers in
Drugs or from

AMRUTANJAN DEPOT Madras & Bombay.

వాధాపీడితులకు వరము: ఐనోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

ఆకలికుప్పిపు రక్తమునలన జరించువాడ్యములకు కీటిమందుల మందు. తుకపులను, మచ్చలను, గండములను తుండ్రు, పాతకొడుకలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

28

వివాహసార్యపరిల్లా గురి మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యరవివహ ఆన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. కీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కార్యరంబుధును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. కీరరాశిగొడుకలను గలగ జేయును. 16 రోజులవర ముండుటకు 4 టేన్సుల బుడ్డిలలో అమ్మబడును.

ప్రాప్తెలు:- పి. డి. సావంత్, గజర, చననవాడి నం ౨ శొంబాయి,
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi No. 143, No. 2. BOMBAY.

క ర్ణ శూ ల హ రి

తామర తైలము

వెల సీసా 1 కి రు 0-6-0 వి. పి. సహా 0-10-0

ఈద్రావకము వలన చెవిపోటు, చెవినుండి చీముకారుట, చెవిదిబ్బడ మొదగునవి వెంటనే నయముగును 5, 6, బొట్లను చెవిలో పోసిన బాధ వెంటనే తగ్గును. ముండుముండదు

ఒకడబ్బి వెల 0-4-0, పోస్టుఖర్చులు సహా 0-6-0

ఈతైలమును ఒకసారివాడిన నుఖపడగలరు దీనిని రాచిన మంటయుండదు. చర్మము నలుపెక్కదు. అమృతాంజనం పిసో, 108, క్రోకోడ్డు, శొంబాయి, 7, రెండు పెట్టికి పదిరూసు.

విద్యార్థి సౌకర్యములు

కొన్ని దినముల వరకు మూత్రమే

విద్యార్థులకు కావలసిన ద్రావింగు బుక్కులు, ఎక్సర్ వైజు బుక్కులు, ప్రాజెంటు నోటు బుక్కులు, ఇటాలియన్ నోటుబుక్కులు కలర్, బాక్సులు, ద్రావింగు ఇన్ స్ట్రుమెంటు బాక్సులు, ఫుట్ రూల్స్ రబ్బరు క్లెయిన్లు మరియు అనేక విధములైన సామానులు సరసముగా దొరకును వలయు వారలు క్రింది అడ్రెస్సునకు ప్రాసెస్ తెప్పించుకొన వలయును.

ఆర్. వేంకటేశ్వరు అన్డ్ కో.

ఆనందా ముద్రాలయాధికారులు, మద్రాసు.

304

కాటోల్ పాదకు

కల్లులు, చీమలు, తేనెలు, తిమ్మలూ, కల్లుల (ద్రావింగు) అట్టివి ముందు అడ్రెస్ చేయవలసి. టెల్ 1.11 ౦ ౦ ౨.

కాటోల్ వర్మలు

దోమలను, తుకలను వరింక జేయుట, పాదరోగము.

240 కట్టలుగల పెట్టె 1-1 కి రు 12

వివాహసార్యములకు చీమలు, తేనెలు, తిమ్మలూ, కల్లుల (ద్రావింగు) అట్టివి ముందు అడ్రెస్ చేయవలసి.

సోలుమింజెల్లు, టి. పాల్ అండుకో

1-11, స్ప్రింగ్స్ట్రీటు, క్యాటా, మదరాసు

గ్యాల్లీస్ మోటారు సాతశాల

మోటారుబండ్లు వసువుటకును, వాటిని బాగుచేయు (బాగు) తుంటుకును నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు వనంజుకో యేమేభాగములు యేమేచరములేయోకో అవి ఇది క్రిందినపుడు స్వల్పముగాజేయు విధముల యాచంకముల నెల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈసాతశాలలో, యూరోపియన్ శోరకల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండు మాసములలో నేర్పించి కర్మ మెంటువారివద్దనుంచి తై నెచ్చు జాబ్బింది కంపబడును, యందులకు ఫీసు 40 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగి క్లాసులు జూన్ నెల 16 తేది నుండి ప్రారంభమగును. క్లాసులో చేరలచిన విద్యార్థులు మే 31 వ తేదికి గాని అంతకు ముందుగాని ధరఖాస్తులు చేసికోవలయును. పాఠశాల విద్యార్థులు శోరనవో నివసించుటకు తావోనంగబడును. ఈ క్రింద నుడవారించువారికి ప్రాసెసికాదు.

(41) గ్యాల్లీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

బొప్పాయి చెట్టు

బొప్పాయి కాయలు పండ్లు కూడ విశేషముగా ఆహార పదార్థములలో నొకటిగా నుపయోగింపబడును. బొప్పాయి కాయలును యీ కింది పదార్థము లందును. నీరు 92-15 పాళ్లు పూర్తిగా 0.81 పాళ్లు శ్రవ్య 0-10 పాళ్లు నాదకర్మాదులు 1.09 పాళ్లు వైట్ ప్రొటెన్ 6-32 పాళ్లు బొగ్గు 0.94 పాళ్లు ఉండును. ఈపండ్లకు అనేక విధములగు ఉపయోగించెదను. కాని వీరి గింజల సుగంధి యొక్కది తెలియదు. ఈగింజలు మిగుల తేలికయైన ఆహారము. ఈగింజలు దాహము నణచుచుండును.

బొప్పాయి యొక్క యావయోగములను గూర్చి తెలిసి కొనసలసిన విషయము లనేకములు గలవు. బొప్పాయినుండి పొయెయిన ఆహారదాహము చేయుదురు. సంయుక్త రాష్ట్రము లకు సంవత్సరమునకు రు 225000 మొదలు 241000 విలువగల పొయెయిన పండ్లను యిచ్చుచుండునని యావ్యాపారమునందు సంబంధముగలవారు చెప్పుచున్నారు. ఈపొయెయిన పండ్ల పాను 1 కి రు 4-0 మొదలు రు 9-0.0 లు వరకునుండును. విశేషముగా కల్పించు యిండియాదీపుల నుండియు, సింహళమునుండియు నిది ఎరువుని యిచ్చుచుండును. పచ్చిచే ఇండియా దీవులలో మొదట జమైకాలో యెక్కువగా తయారు చేయబడుచుండును. ఇప్పుడు మాంట్రాల్ దిక్కి ప్రసిద్ధిచెంది యుండును. ఇతలు తయారు చేయుచు పొయెయిన సింహళములలోని దానికంటె ప్రశస్తమైనదాయు దీనికెక్కువ తెలియవలయునని తెలియుచున్నది. ఎక్కువ బాగ్యము తయారుచేయుచు దానికి కత్తిరకములకంటె యెక్కువ ఫలము వచ్చును.

బొప్పాయి చెట్టునుండి రసమునుతీసి పొయెయినను చేయుటకు ప్రత్యేకముగా యొకయుగం యిచ్చు సదుపాయము యిచ్చును. విశేషముగా రసము కాయలనుండి తీయుచుండును. చూడరు చెట్టుకంటె తేలికచెట్టును గీయుటనుంచి. వన్నములు వెలకపట్టిన కునాకగీయుట ప్రాచీనమునకును. ఉదయములందు విశేషముగ రసము కాయల నుక ఉదయముననే గీయవలెను. అర్ధ అంగుళము దూరమునకు ఒకగంటలు చొప్పున అర్ధ అంగుళము లోపుగా గంటలు చేయవలెను. మూడు కాయలు దినము లొకసారి తిరిగి గీయుచుండవలెను. ఈరసమునకు బాహు సంబంధము కాని ప్రాతలకు, పనిముట్లు ఉపయోగించవలెను.

ఇట్లురసము తీసిన పిమ్మట దీనిని చక్కగా యెండబెట్టువలెను. సాధారణముగా యెండలో పెట్టి యెండగట్టుదురు. వన్నములకు పెట్టి యిచ్చుచున్నప్పుడునూడ గలదు. క్రిమముగా యారసము నొద్దకట్టును. ఈపండ్లను పలచగా చాపమీదకు పడచెదను. పిమ్మట యిది బాగుగ నెండిగట్టకట్టును. ఇదియెండిన పిమ్మట పచ్చిచేయవలె తెలియవలెను. సంవత్సరమునకు చెట్టు 1 కి ఒకపాక తయారీగల యెండు పదార్థము (పాపె యను) లభించునని చెప్పుచున్నప్పుడు. ఈపదార్థము నట్లు రియాయచేయుచుండుననియు, నీరు మిగుల విలువగలదనియు చాలామందికి తెలియదు.

బొప్పాయి చెట్టులో 13 రకములకు అడ్డుకత్తిరకముండ యున్నట్లు కనుగొనబడినది. ఇట్లు చేయుటలో మొగచెట్టు నావుకాయపు. చల్లని శీతోష్ణము గల తావులలో మొగచెట్టు యెంత యెక్కువవెదిన అంతగా వానియందు కాపు కాయలు నడుము లగునని తెలియుచున్నది. బొప్పాయి కాయలలో గింజలు తేలికచే కాయలపట్ల చేయుటకు సింహళములో ప్రయత్నములు నడుపుచు జయము గాంచిట్లు తెలియుచున్నది. భుజించుట ఉపయోగించు బొప్పాయిరకము లేవియో పొయెయినచేయుట కుపయోగించునచేయో స్పష్టముగ వివరింపబడి యుండలేదు. ఈరెండు రకములను పరస్పరము నిశ్చయము. వీరియన కొన్ని రకముల కాయలకు చాల యెక్కువ రసమున్న గుణముగలవి. సింహళములో ముఖ్యమైనది రెండు రకములు గలవు. ఒక రకము పండ్లు గుండ్రముగను ఒకరకము పొడుగుగను నుండును. గుండ్రముగనుండువి ప్రశస్తమయిన వని చెప్పుదురు. గుండ్రముగనుండు పండ్ల ముక్కలు మంచికం దయను స్వచ్ఛమయిన పచ్చని రంగుగలిగి మంచి సువాసన గలిగి మధురముగ నుండును. పొడుగుగ నుండువాని ముక్కలు కంచెరిప్పుకము సువాసన విశేషములేక నీరు కాచుచుండును. పొడుగు కాయలలో పాలవంటి ద్రవము విశేషముగ నుండును. ఇది గుండ్రనిఫలములలో నంతగ నుండదు. చేకవారీరకము బొప్పాయి పండ్లు చిన్నవిగనుండి విశేషముగ కాయును. ఎక్కువ కండరమును గలిగి మధురముగ నుండును. వీరిలో విశేషము గింజలుండును.

బొప్పాయి చెట్టుకు కాయలు మార్చి కిభరమున చుట్టును కాయును. కాయలు మిగుల ఒత్తుగానుండును. వాని మధ్య నినుకుంతయు నెడనుండదు. ఇట్లుండుటచే నవి స్వేచ్ఛగ వెలిగి పెద్దకాయలు కాబారు. అందుచే మధ్య మధ్య కొన్ని కాయలను ప్రుంచి చేయుట చాల లాభకరము. అట్లు చేయుటవలన కాయలు బాగుగా నెదిగి యెక్కువ ఫలమున్ను. ఈకాయ లెక్కువ ఆరోగ్యకరములు.

1910 సంవత్సరములో పునహామంతు ఒకసారిగా 10 చెట్లయొక్క కాయలకు వైవిధ్యముగ తుగ్గించుచుచేయుచుండును. వీని కాయలతోపాల్చి మాయటకు ఒక చెట్టు కాయలు తుగ్గించక విడిచిపెట్టుటచే మధ్యమధ్య కాయలను తుగ్గించి కాపు పలచన చేయుటవలన కాయలు బాగుగా నెదిగెను. కాయలు ఒక్కొక్కటి 8 పానుల పగులుతూగెను. కొన్ని 6 మొదలు 8 పానులు తూగెను. ఈఫలములకు ఫలము 1 కి 0-4-0 యిచ్చెద నని వర్తమాన వచ్చియుండిరి. కాయలు తుగ్గించుటచే చెట్టులకు కాయలు చావచ్చును. కాని మిక్కిలి చిన్నవిగ నుండుటచే ఫలము రాకుండెను. ఈ క్రికారము రెండు మూడు ప్రకరములందు పరిశోధనలు చేసి కాయలు ఒత్తుగా నుండవండ కొన్నిటికి తుగ్గించ వేసి కాపుపలచన చేయుటవలన యెక్కువ లాభకరమని నిశ్చయింపబడినది.

1912 వ సంవత్సరములో పునహామంతు తిరిగి పరిశోధన జరిగెను. ఈసారి 20 చెట్లతో పరిశోధన నులుపబడినది. 10 చెట్లయొక్క కాయలు పలచన చేయబడినది. తక్కిన పదియు పలచన చేయబడక పదిరివేయబడినది. ఈ బొప్పాయి సింహళ చేకపుబాటి. కాపుపలచన చేయబడిన చెట్లనుండి వచ్చిన కాయలసంఖ్య పలచన చేయబడిన చెట్ల నుండి వచ్చిన వానికంటె తక్కువగా నుండెను.

మొత్తమున కౌపుపలచన చేయబడిన చెట్ల పండ్లకు పలచన చేయ బడినవాని పండ్లకంటె పండు 1 కి ఒకవైస యెక్కువ ఫలముచ్చెను.

కాయలు తుగ్గించి కాపు పలచన చేయుట వలన పెద్దకాయలు లభించునని తెలియుచున్నది. ఎకరమునకు 1000 మొక్కలు గల నోట చెట్టు 1 కి 6 మొదలు 10 కాయలు లభించుట్లు చేసిచో మంచికాయలు కాచి లాభముకల్గునని తెలియుచున్నది. — వ్యవసాయశా.

కలరామాత్రలు

కలరా ప్లేగువలెనే ఒకవిధమైన అంటుబాధ్యము. ఇది గాలియందు నీటియందు పరమాణువులైన విషపురుగులు చేరుటవలన గలుగును ఈ పురుగులు, శరీరములో జేరి రక్తమును జెరుపును. ఈకలరా మాత్రలు లోపల ఇమిడి పొటనే విషపురుగుల జంప్రపారంభించి, వాంతిభేదుల తగ్గించి, మూత్రము వెడలించి నాడికి పుష్టి కలుగజేయును వెల 0-6-0. అమృతాంజనం దిహో, మదరాసు.

పహుశతి బడసినది. దీని ప్రాధాన్యము విశేషముల బొగడుట కిదియేచాలును. దీనికే గానరంటిలో పూచీలు, ఇయ్యనీలు, చేకమందరికలను వాడబడుచున్నది. యొకటియే. ఇంకవరకు వాడి చూడకున్నచో తెలుసే వాడును. నిశ్చయముగ సంకోచమును గలిగించగల గొప్పవరము. ఒక్కసారి వాడినచో ఎల్లప్పుడును మీరే విడవబడవలరు.

హెచ్చరిక:— కామినియా ఆయిల్ అడిగినప్పుడు కొందఱు మోసగాండ్లు ఏదో యొక సామాన్యత మనె మామి. “ఇది చాలామంచిది. మిక్కిలి చాక” యనిజెప్పి దానిని కొనుమని తెప్పుచున్నారట. అమాటలచే మోసపోవుదు. ఆ మామి లలో వారికి మిక్కిలి లాభము వచ్చుచుండుటచే అట్లు చేయుచున్నారు. కామినియా ఆయిల్ రిజల్ట మార్కు చూచి ఒక సీసా రు 1-0-0. 2. పి. రు 0-4-0 3 సీసాలు రు 2-10-0. వి. పి. రు 0-7-0

సోలుపజెంట్లు, ఆంగ్లో. ఇండియన్ డ్రగ్, అండ్ కెమికల్ కంపెనీ, 55, నామ్మనపేట్ మార్కెట్టు, బొంబాయి

మదరాసు ఏజెంట్లు-మహతా పురుషోత్తం మూర్తి, 29, నైనాబజారు రోడ్డు, మద్రాసు.

బహుమతి

“అంశన్ స్వీయపాశ్చెట్టు గడియారము” ఈ గడియారము మేము ప్రత్యేకముగా సీమలో నుండి రప్పించి యున్నాము. ఇది చూచుట కందఱు తల వీగము ను దెక్కు పూర్వ అయి గ్లాసు దూమును గలిగి బహు నాణ్యమైన పరిశో చేయబడి యుండును. ఇది ఇంగ్లీషు మార్గ గడియారము. అనేక గడియారములు విక్రయించితిమి. మా కంపెనీ పేరు ప్రఖ్యాతిపొందవలెనని రూ 2-0-0 ఫీరీడుగల మేల్లెస ఫౌండ్రింగ్ పేసా ఇనా ముగా పరిపించబడును. గడియారము ఫౌండ్రింగ్ పేసాతో క్రియం రూ 3-0-0. వి. పి. చార్జి 0-5-0 ప్రత్యేకము. ఆంధ్రప్రదేశ్ చందానామలకు మాత్రము ఇవ్వబడును. మీ ప్రతిక సేవలను తెలుపవలయును. వి. ఎ. ఎన్. హాజీ, నెం. 3 ఇతరశ్రవకానీధి, మదరాసు.

భారదాంబ

ఇది స్త్రీధర్మబోధినియను నాటకము శ్రీనివాసరాఘవాచార్య ప్రణీతము. సంఘదురాచారసంస్కరణమునకు మార్గమిందు జూపబడినది. అందరును జదివి తీరవలయును. వెల 0-8-0 లు మాత్రమే. పోస్టేజి ప్రత్యేకము. చిరునామా:— ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకా రాయలయము, తంబుకెట్టిపేడి, మదరాసు.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృత వక్కిని దబ్బితో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0. తలనొప్పులమాన్యును, వాయువుబొట్ల బోగొట్టును, పాపపునొప్పుల బారదోలును. పొట్లబోగొట్టును వనమూలికలచే హింసాచేకమందు తయారుచేయబడు మంచిమందు. అమృతాంజనం దిహో 6, తంబుకెట్టిపేడి, మదరాసు.

స్త్రీజనమునకు ముఖ్యమగుసామానము. చక్కని తలలకట్టు. వట్టువలె, మెత్తనై, దట్టముగానుండు నల్లనిశిరోజముల కొరని స్త్రీలుందురా? కామినియా ఆయిల్ (రిజిస్టరు) స్త్రీలకు తప్పనిసరి. మెదడునకు పనితెట్టువారలకును స్త్రీలకును. చక్కని బుయ్యలేదు. ఉష్ణాధిక్యమునకు తలవల్లుబడును. నొప్పిపోవు, బట్టతల బాగుబడును, అన్నిటికన్న మిన్న సువాసన లలరించును. మెనుమారు వస్తుప్రదర్శనమున బంగారుపతకము

నూ జ వీ డు ట్రస్టు కేసు

(మా వి తే ఖ తు ని యు ద్ధ నుం డి)

దెబబాద మే 19.— నూజవీడు ట్రస్టు కేసులో నేటి ఉదయమున తిరిగి విచారణ ప్రారంభమైంది.

నేడునూ బ్యాంకు గురుస్థాయెక్కడను మరలు యొక్కయూ (కామవరీక్ష బరిగిపెట్టుట కానిని శంకరరావు పంతులుగారిని కొనుగోతు చేసిరి.

వాడు తన సాక్షుడు నాల్గి టు చెప్పిరి. నేను మెట్టి క్లౌ తే మ కో వ ర తు చది వి వా ను గా ని బరితరు వెల్లెల్తు. సంగతురముగాను ముద్దు కొన్న త్పటినుండి వాడు ముద్దుకి వ్యాజ్యము జరిగెను. ఈకోర్టులో ముద్దువై ఒక అర్జీని దాఖలుచేసితిని. వ్యాజ్యమునాతప్ప నాకును ముద్దుకిని మనస్ఫురణలేవు. ముద్దుకి రెడ్డిగూడె మును నేను అన్యుటవలనండు రెండుసంవత్సరములనుండి ఆ గ్రామమును అన్యుటకై ప్రయత్నించుచుంటి. ఉత్తర కలూర జమీందారుగారికి అన్యుటయొనని ప్రయత్నించితిని. మా వారగారైన బసవరాజు కృష్ణారావుగారిద్వారా ఆచేర మును నడువలేదు. నేను వ గిడిగూడెమునకు జమీందారు గారిలో ఈ బేరముగూర్చి మాట్లాడవలెనన్నను కృష్ణారావు గారు నాతోరాలేదు. భాగవతుల అక్ష్మీకరహేమగారి ద్వారా బేరము జరిగెను. నేను కృష్ణారావు గారు కలిసి అచ టికి వెళ్లలేను. కృష్ణారావు గారు జరిగించి గారి చెల్లెలి కొడుకు. వారు ప్రిడతను నుండి ఇప్పుడు ప్రిడతను చూచ కొనిరి. వారు అసలరీ మేజస్ట్రేట్.

16-12-14 తేదీ రెడ్డిగూడెమును ముద్దుకి అమ్మే విషయమే కృష్ణారావుగారిలో మాట్లాడినాడు. ఆ తేదీ ఉదయమున విక్రయదస్తావేజును ముసాయిదా వ్రాయబడినది. ఆ సాయంత్రము నావు వ్రాయబడింది.

ఇప్పుడు వాడుమానిన బాలు వాడనూరినలే చెప్పింది. చదివినగాని నాది అయినది కానిది చెప్పబాలను. అది వాడ నూరి. అది 14-12-14 తేదీన నాచే కృష్ణారావుగారికి వ్రాయ బడినది. 14-12-14 తేదీన నేను ముసాయిదాను చూచితిని. 16-12-14 తేదీ ముసాయిదా వ్రాయబడినది నేను చెప్పి మాట నడియెనది.

ముద్దును గురుస్తా నా వాణేదారు మీదను రైతుల మీదను రైచ్చిన కేసులో నేను ముద్దాయిల పక్షమున సాక్షునిచ్చితిని. ఆ కేసు తీర్పువలన నలుమేజస్ట్రేటు కోర్టు లో విచారణ చేయబడినది. ఆ కేసులో సాక్షునిచ్చిటప్పుడు మొదట వాడనూరి కాదని పిచ్చుట బిచ్చుకొన్న సంగతి వాకు జ్ఞాపకములేదు. ఆ కేసులో నాకు సమ్యము బారీకోయబడగా లేదని చెప్పితి నేమో నాకుగుర్తులేదు. వాకు అప్పుడు సమ్య నలు బారీకోయబడిన దని బిచ్చుకొన్నాను. ఆ కేసులో ముద్ద యింతుడను నేను క్యరహరమును నడిపితిని. ఆ కేసులోని తీర్పును నేనుచదివినాను. నాసాక్షుమును అతీర్పులో నలు మేజస్ట్రేటుగారు ఖండించినారు. ఆ కేసులో నావాణేదారుకు రియతులను తీక్షణు నిధించబడెను. మైకోర్టుకు అప్పీలుచేయు గా తీక్షణు నిధించరి.

నేను 14 సంవత్సరములనుండి బసవరాజు కృష్ణారావు గారిని ఎరుగుదును. వారి దస్తూరు నాకు గుర్తు లేదు. వారివలన నేను ఇదటికి వెంతుకుచున్నాను. నా జనకతండ్రికి స్థితిగతులు మా జనక తండ్రిగారు ఉద్యోగము సంగతి వాడు తెలియదు. నా చిన్న తమ్ములో మా జనక తండ్రిగారు కాలముచెప్పిరి. మా జనక తండ్రిగారు చనిపోయినప్పుడు కొంత భూమి, సొమ్ము నూజవీడులో ఇల్లు ఉన్నది. ఆ సొమ్ముతో మా అన్న సర్వేక్ష్య రావుగారు పల్లపుభూమిని కొనినాడు.

మా జనక తండ్రిగారు చనిపోయిన 5, 6 సంవత్సరము లకు మా అన్నగారు పల్లపుభూమిని కొనినాడు. మా జనక తండ్రిగారికి పాలము ఉన్నదని గుజువుచేయుటకు నావద్ద కాగితములు లేవు. మా జనక అన్నగారు నావద్ద నివసించుట లేదు. దెబబాదలో వాడతరు జరిగెను. నాబాగును గూర్చి కృష్ణారావుగారు శ్రద్ధ వహించును. రెడ్డిగూడెం భూములవైన మా జనక అన్నగారు అజమాయిషి చేసిరి. రెడ్డిగూడెము క్రయదస్తావేజువైన కృష్ణారావుగారు సాక్షివ్రాసె చేసివారు.

కృష్ణారావుగారు రెడ్డిగూడెమును ముద్దుకి అన్యుట లోరాయవారము నడిచెననియూ నాకు ముద్దుసొమ్ముచెల్లించిన సంగతి సందర్భముల కృష్ణారావుగారికి తెలియు ననియు

నేను ఫిర్యాదితో చెప్పినాను. కృష్ణారావుగారు స్థితిగతులు, గౌరవము కలవాడు. రెడ్డిగూడెముగ్రామము నా వెంపుకు తండ్రిగారిది.

నా వెంపుకురెల్లిగారి స్వాధీనములో ఒక గ్రామము ఉన్నది. దాని కొరకు నేను ఒక వ్యాజ్యమును దాఖలు చేసివాను.

కృష్ణారావుగారు వాకు వ్యాజ్యములో ఇంకరతుల సహాయముచేసి యుండలేదు. 14 సంవత్సరములనుండి వారిచే వ్రాయబడిన కాగితములకు నేను చూడలేదుగనుక వారిదస్తూరిని నేను గుర్తుపట్టబాలను.

వసుడురీ సుబ్బారావుగారు ముద్దుకి వ్రాసిన బాలు లోని విషయములను కృష్ణారావుగారు నాతోచెప్పలేదు. మొదటవాడు బాలుకుగూర్చి కృష్ణారావుగారు నాతోచెప్ప లేదు. 5-2-16 తేదీనకు సొమ్ముకొనుట ఆగవలసి నేను కృష్ణారావుగారిలో చెప్పలేను. నేనునూ బ్యాంకినానుండి పన్నెండువేలు అప్పును ఇచ్చుచు కృష్ణారావుగారు నాతో చెప్పలేదు. రెడ్డిగూడెంచి కూడా కృష్ణారావుగారు నాతో చెప్పలేదు.

అవసరముగా నా అప్పులను తీర్చుటకు నాలుగువేలు కాలం గానని నేను అంటే 14-12-14 తేదీన నేను కృష్ణారావుగారికి వ్రాసినబాలును ముద్దుకు కంపెనారేమో నేను ఎరుగను.

వై కలకంతుల కృష్ణారావుగారిలో నేను అనలేదు నేను అన్యుట వారు వ్రాసినవో అదికలకంతుల అయి యుండ వలయును.

ప్రతిభాముక్తిక 95 వేలకు అత్తమామాయిల గవన్న మెంటు క్రియముల ముద్దుల ఇచ్చెననన్నాడని కృష్ణారావు గారు నాతో ఆ రీ సొంపుల కిచ్చినదలేదు. గొక్కయూ కావలమునంటిని. మరయొకసారి కూడ అడిగి వాడు. అప్పుడును నిరాకరించివాడు.

క్రియసాక్షు క్రింద వ్రాసిఇచ్చెం ప్రాసోటు తాలూ కుసొమ్మును చెల్లించెటప్పుడు రెడ్డిగూడెం తాలూకురికార్డుల నన్నింటిని ముద్దుకి ఇచ్చెననెమెమని బిచ్చుకొంటిని. ఈ సొమ్మును ముద్దుయిని అనుగుటకై బందరులో నున్నప్పుడు తెల్లతిని. రికార్డులను తీసికొనిపోలేను. బందరునుండి దెబబాద కు రాగానే ముద్దుయినిం గా రికార్డుల కచ్చెరవని చెప్పితిని. అందులకు ముద్దు అంగీకరించెను.

రెండవసారి సొమ్మును చెల్లించేటప్పుడు రికార్డులకు బిచ్చుగింక పెట్టించెదనని ముద్దుతో కృష్ణారావుగారు ఏ ప్పుటు చేసిన సంగతి నేను ఎరుగను. కృష్ణారావుగారిద్వారా నేను ముద్దుకి కలుగుచేయలేదు.

నన్ను - వెంతుకొనుటకు పూర్వము ఒక సంవత్సరము జీతములేకుండా బడిగా చువుకొంటిని. బీకగాడోని జీతము తీసికొనుచున్నాను. నా అన్న గావనూడ జీతములేకుండా చదివారేమో నేను ఎరుగను.

రెడ్డిగూడెం నేను మొదట గాడున్నప్పుడు నాతల్లి గారిచే దివాలాబహద్దరు వాడికి గానున్న గానికి తాకట్టు వెట్టబడె ను. వారిదస్తూరు నాకు తెలియదు.

బాసకిరామయ్యగారు తన తనఖాను ముద్దుకి వ్రాసిన చేయవలయు ననుకొన్నాడు. ముద్దు అప్పకొలేదని నాకు తెలియదు. అందుకుగూర్చి నాకు ఇంకకంటె తెలియదు.

బాసకి రామయ్యగారు ట్రాన్సుఫరు చేయుచుండి రిండు, అడి ట్రాన్సుఫరు చేసికొనుటకు వాడుభ్యంతరమేమి యైన నున్న దాయనియు ముద్దు గురుస్తాననియు అడిగెను. నాకేమియు ఆతేజులేదని అంటిని.

1910 సంవత్సరములో రెడ్డిగూడెమును ముద్దు కొన వలయునని తలచివాడని నేను చెప్పినమాట నిజమే. అందుకు లిఖితరూపకమైన దృష్టాంతమేమియున్నది. ఇందుకుగూర్చి వరెరైచ ఎరుగుదురేమో నాకుతెలియదు. అప్పుడు కృష్ణారావుగారి ద్వారా బేరము జరుగలేదు. ముద్దు సస్యముగా నాతో అనేకు. అప్పుడు 60 వేలకు బేరముజరిగెను. పిమ్మట 70 వేలకు జరిగెను.

ఫిబ్రవరి 5, 6 తేదీలలో ప్రాసోటుసొమ్ము విచ్చుని ముద్దుయిని ఫలానా తేదీన అడిగితిని చెప్పబాలను. కాని ఆరెండు తేదీలలో ఒక తేదీన అడిగి వాని చెప్పగలను.

అప్పుడు ముద్దుయి దెబబాదలో నున్నట్లు జ్ఞాపకము.

27-2-15 తేదీన బందరులో ముద్దుయియుండగా సొమ్ము నడుగుటకై అచటికి వెళ్లివాను. అక్కడ రాత్రి 8 గంటలకు వెళ్లి అడిగి వాడు. ఆగవలసినదని అన్నాడు. కాని సొమ్మువారు కరకు అగునులేదు. రక్షితు రిజిస్టరు కావలయునని ముద్దు అనలేదు.

28-2-15 తేదీన బందరునుండి వచ్చినాను. ఉదయమో సాయంత్రమో చెప్పబాలను. తర్వాత ముద్దు బ్యాంకుకు పంపిడి ఇచ్చినాను.

16-12-14 తేదీన సొమ్మును అనుగ గా ముద్దు నేనునూ బ్యాంకు కాగితమును నావద్ద నుంచుకొన్నది మాపింపును చాలమంది ఉన్నాడు. బసవరాజు కృష్ణారావుగారు అప్పుతో అచట నున్నారని ఫిర్యాదితో చెప్పినాను.

ఫిబ్రవరి 5, 6 తేదీలకు ముద్దుతో నేను మాట్లాడి వచ్చును కృష్ణారావుగారుతన. 15-2-15 తేదీన ముద్దుతో మాట్లాడింపును కృష్ణారావుగారు ఉన్న సంగతి నాకు జ్ఞాపకములే . ఇంక ఎవరు ఉన్నా చెప్పబాలను. ముద్దు విక్రయ దస్తావేజు వ్రాయుకాలమన నావద్దవిక వాలుకు కాలతో నేనుతీర్చిన అప్పుల లాలాకు రద్దుచేయనిన నోట్లను ముద్దుకి ఇచ్చేలాను అంగీకరించినాను.

ఆసోమ్ముతో 2, 3 వేలు అప్పులు తీర్చినాను. మిగిలిన సొమ్మును ఇంటిఖచ్చులకు వాడినాను.

గ్రామము సమ్మిటచిన ఆయావాయము రాదాయె ను. అందుచే నాలుగువేలు ఇచ్చుని అడిగితిని. కాని అవసర ముగా అప్పులవాండ్లకు చెల్లించుటకు కాదు.

అంతవరకు ఆ గ్రామము మీద కొంతపన్నును వసూలు చేసినాను. మిగతా పన్నును ముద్దు వసూలుచేసి కొన వలయును.

నేను, సర్వేక్ష్యరావుగారు చితాను వ్రాసెదరును. సర్వేక్ష్యరావుగారు నూజవీడులో విచారముగా నుండురు. అప్పుడప్పుడు దెబబాదకు వత్తురు. దెబబాదలో చితా ఉండును. సర్వేక్ష్యరావు వాడలకు చుక్కెరు గానును పొందిన ఏజంటుకాడు.

ఈకోర్టులో నేను ఇరవరో దాఖలుచేసిన అర్జీలో వారిని నావజంటుగా వివరించివాను.

లవాజుమార్ల విషయమై ముద్దుకి సర్వేక్ష్య రావు గారికి జరిగిన తగాదా సంగతి నేను వినిలేదు మొదటిసారి ఇప్పుడు వినుచున్నాను.

చాచురీ మల్లిఖార్జునరావు గారి నేను 1902 నుండి ఎరుగుదును. వానికి గవర్నమెంటు ఇల్లుఉన్నదని నన్నాను. ఆయన గవర్నరు పేటలో ఉండుటలేదు. ఆ ఇంటిలో ఎవరు నివసించుచున్నది నేను ఎరుగను. వాకు దెబబాదలో ఇల్లు ఉన్నది. నేను ఆయన ఇంటికి చూడలేదు. బొంబాయిలో ఎన్నాళ్లు చదివెకో నేను చెప్పబాలను.

తన పతనపు వ్యాయవాది యడిగిన ప్రశ్నలకు సాక్షి ఇచ్చు తెలియజేయు:—

నేను వెంతుకొను వచ్చినప్పుడు నాకు 11 ఏండ్ల పాయ ను. నాజనకరిండి ఆ స్త్రీలో నాకు మామృతేను. ప్రైయరీ తర గతి పరీక్షలో మొదటిమామం నాకురాగా ఫస్టుఫారులో జీతము తీసివేయబడింది. రెడ్డిగూడెం అన్యుకునుకు పూర్వము కృష్ణారావుగారు వాడుముకు అపిమి యుచులేదు.

కృష్ణారావుగారు ముద్దున్నేకొతును. నిదవకోలు క్యర హరములో ముద్దుపక్షముం కృష్ణారావుగారు పుకేసిరి. నూజ వీడు క్లబ్బు వ్యాజ్యములో ముద్దుపక్షమున సాక్షునిచ్చిరి. 14-12-14 తేదీన వ్రాయబడిన ముసాయిదా సుగా లేంతున 16-12-14 తేదీన మయొకటి రియారు చేయబడినది.

సాక్షి నాగ్గులకు పూర్తియైంది. రేత్రకూడ విచారణ జరుగును.

Amrutanjan

Best Indian Pain Balm.

శుభ స్వస్తులు! శుభ చుధికము!!

పత్రివారము వేలకు వేలు విక్రయము

అమృతాంజనము అన్నివిధముల గుణమును గలిగించును.

దీనిని ఏదేతములలో కూడ వాడుచున్నారా

నువాసన గలిగి యుండును.

శుభభావ చీటి చూచికొనిన మోసము గలుగదు.

సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

అమృతాంజనంబిహ మదరాసు.

గ్రామ్య గ్రాంథిక భాషలు

రామయ్యపంతులుగారి యువవ్యాసము
(మాధ్యమిక విశేషవివేచనము.)

విజయనగరము నే. 18:—గొప్పటి సాయంకాలము 5 గంటలకు మా పురమండలమున జయంతి రామయ్యపంతులు బి. ఎ. డి. ఎల్. గారు గ్రామ్య గ్రాంథిక భాషలను గురించి సుమారు 2 గంటలకు ఉపన్యసించె.

ప్రస్తుతము గ్రంథములందు : పీఠాంధ్యము (Modern Telugu) వాడుక చేయుచున్న మనలో కొందఱాఁడొకఁడము చేయుటకుబట్టి దొరతనము వాఁడొకఁడయిపోవము జరిగిన రామయ్య పంతులుగారు తమ యువవ్యాసమునందు నడిపిరి. ఇంగ్లీషుభాషయందు ప్రాచీనభాష (Old English) మధ్య మభాష (Middle English) నూతనభాష (Modern English) అంకలపు అన్నియును నే నుపయోగపడునట్లు కలవనము పొచ్చివాఁడొకఁడే విధమున మన కర్థము కాదో యారితినే మన గ్రాంథికభాష మన కర్థముకాదని కొందఱి వాదము. అది గొప్పపాఠశాల మనగ్రంథములం దుపయోగింప బడుభాష పొచ్చివాఁడొకఁడొకటి కాదు. వాఁకి (క్రతుర భాష)ను గల భేదము పొచ్చివాఁడొకఁడొకటి నే నాంగ్లము నకు గల భేదమువంటి దెప్పుచున్నాము. గ్రాంథిక శైలి (Classical Style) యనగా ప్రజలకు బోధపడదని క్రతువుల నున ములందు వాటియుండెను. అదికాక ప్రజలకు బోధపడదనడగ నుండులాగున వ్రాయువడిన శైలియును. ఈ సంగతి దొరతనపు వాఁకి 10:00 వుండి ఆంధ్రులు అట్టి పెట్టుకొనినపుడు బయలుపడిరి. ఇంతకుపై విచిత్రి ముండవలయు. ఇట్టి యాపావాదులు కల్పించుట యన్యాయము.

వ్యాకరణభాష తరచుగా మారుచుండును. అదికాక కాలవిబిజ్ఞము నుమయునట్టియును గూడమారుచుండును. వాఁడయినవైదొక విధమున మచ్చునవిసాదు పెద్దవాడయినపుడు నుటియొకలాగున వజ్రము సమాచయ. అదియునుగాక మన మిక్కనిలో ముట్టాడుచున్నామో వారివిజ్ఞులగుడ మనము వ్యాసగ మాన్యుటెంతయు. మనయోగధర్మమునకే వ్యాకరణభాష మనవిధములుగానున్నది. ఒకజిల్లాను నుటియొక జిల్లాను వ్యాకరణభాషయందు భేదము మొదలు. కాని గ్రాంథికభాష యొక్కటిగానున్నది. అటులే యుండవలెను మన మాత్రములు ప్రాయమునపుడు మనయభిప్రాయములను వాస్తవము మన స్నేహితులకు తెలియవలెనని మనముజ్ఞేయము గారి నుటియొకటి కాదు. సంగతి తెలిసినదోడనే మనలేని చింతనములగున పత్రములయొక్కయు దస్తావేజులయొక్కయు స్థితి యట్టిదియే కాని సారస్వతమునది కట్టికాదు. విజిల్లాయం మచ్చును గ్రంథము నకమునకొక సారమును గ్రహించి యానందమును బొందవలెను. అంతచేత నందరను సామాన్య గ్రాంథికభాష యొకటి కావలెనని నంతులుగారి యభిప్రాయము. సారస్వత మనది యొకటి. క్రిత్యోంతమును నదికాదు. సర్వకాలమునందును భాష భూమియైన వాడవును నంతకాలము గ్రంథము మననవలసినదే అంకచే తులము మును ములును వ్యాకరణభాష యాదు. దేశమునబట్టి మాటునున్న వ్యాకరణభాష యాదు. గ్రాంథికభాష కాలము అందుచే గ్రాంథికభాష యొకటి యవశ్యకము యున్నది. కన్నడభాషయందు కట్టికొక్క సర్వప్రతిబింబి. మైసూరు రాష్ట్రముందు వాడవును కన్నడ మొకటి. మహారాష్ట్రముందు వాడవును కన్నడము రెండవది. దక్షిణకన్నడముందు ముట్టాడవును కన్నడము మూడవది. వ్యాకరణభాష నుటి మూడవది మూడవది. అట్టి నవీనభాష యున్నపుడు సారస్వతము హెచ్చువలెనగును. ఆభాషయందు ప్రయోగపడు పుస్తకములు మిక్కిలి తక్కువగా నున్నవేమి? యని పంతులుగారు ప్రశ్నించిరి. మఱియు నొకరాజ్యముందు ప్రాయము గ్రంథములు నుటియొక భాగమును నర్థమును లేదు. కాబట్టి కన్నడ సాహిత్య సమత్వమును సామాన్య గ్రాంథికభాష వొకవానిని నిరూపించవలె నని యొంది యున్నది. కాని యాంధ్రులు పరస్పరమునపుడును ప్రసంగించువపుడును వ్యాకరణభాష యేల నుపయోగపడలే నని కొందఱు ప్రశ్నించవచ్చును. ఇతరభాషలవాఁడు చాలనుండి గ్రాంథికభాష ననుసరించి యువవ్యాసభాష యుండవలెనని స్వయంయకొనిరి. మన మట్లు నిబంధన చేసిననక పోవుటచే మనకాభేదము కలుపించుచున్నది. అభ్యాసము లేకపోవుటచే తామును వ్యాకరణభాషయనే ప్రయోగించుచున్నామని

ఉపవ్యాసమును నెరిచిరి. నునము ముట్టాడు భాష లోని పదము లేవయిన నను గ్రాంథికభాషను జొరక మృదానుని క్రశ్మి చేయుదురు. అట్టిపదము లవ్యవహరము మహావిశ్వముచే నుపయోగింపబడినవి. ఉపయోగింపబడ కచ్చును. అట్టియొక్క పాతపు గానున్నవో వారి ననుసరించి యితర కవిశ్రమము వానిని వాడుకచేయుదురు. అట్లు పెట్టుకొనిన సుపయోగింపబడిన పదములు నుటియును భాష లోనికి చేసెను. అటుగాక ఒకకవిశ్రమ దొకపదము నుపయోగించినను ఇతరు లెవరును వారి ననుసరించినవో వాపదములు నుటియునుయిది కాబాలపు ఆభాషగ్రాంథికము కానేరదు.

గ్రాంథికభాష యెవ్వరికి తెలియదని వాడింతురు. అనగా బాఠశాల బాలికా తెలియకలు. నులభతైలికి కావలసినంత యన కాళమున్నది. వాఁడొకఁడేమోధించు పుస్తకములు గూడ నులభమును గ్రాంథిక శైలితో వ్రాయవచ్చును. అదికాక వ్యాకరణభాష యని చెప్పుచును గదా! గ్రంథములు పెట్టిభాష వాడవలెను? “కన్యాశుల్కము” నపులాటను బుట్టిండును. కొన్నివిధముల నుంచిపుస్తకమే కాని భాషాస్వరూపమును తెలిసికొనుట కేమైన మీయుదా? ఇంగ్లీషు లెకును పదము లన్నియు కలిసి గుచ్చెత్తిన భాష యాంధ్రమా! మఱి విశాఖపట్టణముందుగాని గోవాజిల్లాముందుగాని వాడవును వ్యాకరణభాష గ్రంథములం దుపయోగింపబడవలెను. తిరువల్కైలియును నునమీయ ఆంధ్రు! కీ శ్రవణవారభాష తెలియును? “వాఁకి వేరే విధములు వ్యాకరణమును కచ్చును.” అని కొందఱు చెప్పుచున్నారు. దీనివలన చదువులపక్షగల పాఠ్య మేమి? ఆభాష తెలియదని మొట్టపెట్టువా రిభాషాకార్యమున కెట్టివృత్తియిండు? ప్రాతరాని నివదలలనినవో క్రొత్త యెత్తువ నులభముగా నున్నపుడు గదా! కాబట్టి సామాన్యముగా వాడబడుచున్న గ్రాంథిక భాషయే సర్వవిధముల నుపయోగపడవలెనని పంతులుగారి యభిప్రాయము.

పిల్లలకు బోధించవలసి కచ్చినపుడు అతి నులభముగా వ్రాయవలెను. పండి నియములును వదలిపెట్టుటవలన క్రమాద మేమియు లేదు. గ్రాంథికభాష యనగా భరింపదల భాష యని కొందఱి యభిప్రాయము. భరింపదలమై కఠినముగా నుండును. కాని వానిని సామాన్యము చదువ నక్కరలేదని కవుల యభిప్రాయము. అందఱును చదువ నరసరము లేదు. విద్యార్థులకొకటి వ్రాయువడి గ్రంథము లవి. రామాయణము భారతము భాగవతము మొదలగునవి నులభముగా నున్నవి. ఇంతకును మనమేమియు పరిశ్రమచేయక పోవుటచే నీ గ్రంథము లన్నియు కష్టమునుచి కాని వానియందు కఠినముండుటచే కాదు.

భాష మృతభాషయే లేక జీవభాషయే పుష్కలమిచ్చినది. ఇదిజీవభాషయే. పూర్వకాలమునుండి కచ్చుచున్న ను ముట్టును ప్రతీతించుచున్నది. మోక్షము రాకకన్నపు. కాని యిది క్రమముగా రావలెను. సర్వజనులచే కామోదంబువలనక. ఒకానొకరి యొకమాన్యు చేసినవో నది నుటియును ప్రయోగముకాదు. అది యితరకవులచే స్వీకరింపబడి జనులచే నంగీకరింపబడినట్లుయినవో శిష్టచార మును. అట్టియొక్క భాష యభివృద్ధి చెందినకొలది కచ్చుచున్నది. పుస్తకములు హెచ్చుచున్నవి. కూలంకషముగ ప్రహించు ప్రవాహమును ఆటంక పడుటచేదు. మనచేదలేదు. అంతేకానియొకరినకంటే భాష నంతకు మార్చి తయరలెనని చెప్పుట తప్పుము.

గ్రామ్యవాసల నిజోద్దేశ మేమో తెలియలేదు చావునకు పెట్టివో లంకజనులందు దిగుననునట్లు మాయము మాటును కావలెనని కొంటుచే కొంతకఠినమును నులభతైలి రావచ్చునని యుద్దేశముయిండువలె వాఁడొకరింపరచ్చును. లేకపోయినవో వారి యుద్దయము ననుజనుకాదు.

మనలెకు గ్రాంథికభాష నుమారు 1000 సంవత్సరములనుండి కచ్చుచున్నది. అట్టిభాషను వదలిపెట్టి మారన భాషను కల్పించవలెనని ప్రయత్నము చేయుచున్నాడు. అట్టి గ్రామ్యభాష గ్రంథములం దుపయోగింపబడినవో మనగ్రంథములు సర్వ భాగము వారికి బోధపడవు. కాబట్టి యామాతృభాషకన్నలా భేదముండదు. మన యుద్ద్యంధములను కదలి కేయనల నివచ్చును. మన ప్రాచీనాచారములను మరచిపోవుచును. మన ప్రాచీనాచారములను భవిష్యదాచారములను ఒక కెద్ద యభాత మేర్పడును. మన మెందుకును పనికిరానివార మగుచును. అట్టి మహానికర్తు రాకుండ కాపాడుకొనవలెను. 1000 సంవత్సరములగిండుట పుట్టి కచ్చింపెచ్చు భాషను తీసివేసి చింతభాషను కల్పించుట

యనవలయును. వానివలన లాభములేదు. అది విద్యామిత్రమృద్ధి కంటిది. అట్టి విద్యామిత్రమృద్ధి కనకర మేమియు లేదు.

గ్రామ్యవాసము గట్టిపట్టుదలతోను సామాన్యజాతిను సాచేసినందులకు బ్రశంసనీయులు. గ్రాంథికవాసము చేసిన జేమియు లేదు. చిరకాలమునుండి పూజించబడి కృజలచే నామోదంబువడిన భాషను, సర్వజనులును గ్రాంథికవాసల పక్షమున నుండ దాని స్థానముయందును బ్రహ్మాండమునది. గ్రామ్యవాసలన్నవో పుస్తకములు వ్రాసి మాసిం చవలెను. ఆ విధమున పంతులుగారు నున్నవో జను లామోదించినవో నాభాషయే నులభముభాష యనిపించు కొనును. అట్టికార్య మేదియు చేయక దేశమంతయు కృత్రికముగా నున్న సమయమున కొందఱుచేరి గ్రామ్యభాషను ప్రామాఖ్యమునకు దీసికొనినవచ్చుటయే యవశ్యము. కాబట్టి వారు ప్రశంసనీయులని చెప్పి పంతులుగారు యువవ్యాసమును ముగించిరి.

కార్యదర్శిగారు రామయ్యపంతులు గారికి వందనము లర్పించిన తర్వాత సభ ముగిసినది.

కాని వారువవ్యాస మిచ్చుచున్నపుడు కొందఱు మధ్య మధ్యను వారి నాటంకకళయచు చర్యలొకటి దింపమానుట తగిలుగా సభ వారికి దోచలేదు. అట్టిసర్వము సభవారంగీకరింపలేదనుమాట నిశ్చయము. రామయ్యపంతులుగారు విజయ నగరమున కట్టి యువవ్యాస మిచ్చుట మిక్కిలి యుపయోగము గానుండవది. విజయనగరమునుగూడ గ్రామ్యభాషయొకటి మంది మాత్రమే కలవనియు జనసామాన్యమునకు గ్రాంథిక భాషయందే యభిమానమును రామయ్యపంతులుగారివో విన్నవించుట.

స్థానిక వార్తలు

కాలమానస్థితి. — స్పెటిడిన మధికోష్ణము 97.2 డిగ్రీలు. అధమాష్ణము 82.7 డిగ్రీలు.

దీపములను వెలిగించు కాలము — ఈ నెల 21, 22 తేదీలను 6-57 గంటలకు, దీపములు వెలిగించవలెను

బజారు ఉపవ్యాసము: — తేదీయనపాజ స్థావర లగు వేపూరు మనీశ్వరస్వామిగారు ఈ నెల 21 వ తేదీ ఆదివారము సాయంకాలము 5 గంటలకు మదరాసు టంకనాల వీధి నెం 148 ల గృహమునద్ద ఒక బజారు ఉపవ్యాసము చేయుదురు.

ఒకజలగండము. — బ్రాహ్మేసమీపమునకు అత్తి పటాన్ చెరువులో నిన్న తెల్లకాలి 80 మిట్టపైందవుడొకఁడు చచ్చిపడియుండెను. వానిపేరు విజయను. వానిబట్టు నగలు కడియములు చెట్టు చెరవకుండ నున్నవి. ద్రోహునెడి యను మానమున కకకాళము కాకరాలేదు.

నువోబోధి జయంతి: — నువోబోధి సంఘమువారు కొనులేశ్వరముపేట పెంకటాచార్యుల వీధి యందలి కాళా కార్యాలయమున రేపాదినారము సాయంకాలము 5 గంటలకు బుద్ధుని మహానిర్వాణమును పురస్కరించుకొని వర్ధంతులైన యుగానించెను. రామకృష్ణ మిమనునకు సంబంధించిన సర్వానందస్వామిగారు బుద్ధుని బౌద్ధమతమునుగురించి యుపన్యసించెదరు.

తపాలా ప్రకటనలు: — ఇం గ్లాండు నకు బోవు మొయలస్తీమరు 23-న తేదీ లోగా బయలుదేరదని కర్తవ్యము ను కచ్చివది. కాబట్టి 21-న తేదీ ఆదివారమునాడు మరొకరి తపాలు తీసికొనిపోవలెను. రిజిమరు కాని తపాలు మార్చిమే తీసికొని పోవలెను. ఈగొందఱు వ్యాధియు ముపు తపాలుచేత వరున్ద్రీయరాగకపోయిన వ్యాధియును జనబురగులు కాదు. బొప్టము ఎక్సప్రెసు ప్రెయిసు మామూలుగ నే 20 వ తేదీని బయలుదేరును.

నరసాపుర తాలూకాభివృద్ధిసంఘము: — విశాఖరము రాజుగారు మాసంఘాభివృద్ధికోణపు రూ 1000 ల విరాళము వొసగినందులకు మే మెంతయు కృతజ్ఞులమని నరసాపుర తాలూకాభివృద్ధి సంఘకార్యదర్శి తిలమలమును మాడు తెలియజేయు చున్నాడు.

(Approved by the Text Book Committee)
 విలాసము:- ఎమ్. ఆది అండు కంపెని.
 286, ఎస్.జి.రోడ్ (అప్పాబ్లిటింగ్స్) మదరాసు..

విషయానుక్రమణిక.

బొమ్మయిచ్చెట్టు	2
మాజీడు బ్రతుకేను	3
గ్రామ్యగ్రాంతికభావము	4
చెన్నపురి రాష్ట్రీయసమావేశ	5
ప్రభావశాస్త్రము	
కాంత్రముపనిసాగించువా రెవరు?	6
ఇండియా కార్యకర్తల ఘోషణలు—ఉత్తరకార్యకర్త	
ఇంగ్లీషుప్రభువు, ఆటవీ గ్రామములు, బిల్లు	7
విదేశీయ మహాసంగ్రహము	
విశేషకవితారత్నము	8
దేశీయకవితారత్నము	9
ఇంగ్లీషు కవితారత్నము	10-11-12

ఆంధ్రపత్రిక

1916 వ సం. మే నెల 20-వ తేది

శనివారము

కాంగ్రెసు పనిసాగించువా రెవరు?

III

రాష్ట్రీయ సమావేశములు దేశభాషా భారతములుగా నుండవలయు ననుటకు మే మిది వరకు వ్రాసిన విషయములు చాలియుండును. కాని రాష్ట్రీయసమావేశపు కని యేమి? అందు వివరించు సమాన్యతెచ్చి? అచ్చట చేరవలసిన ప్రజ యెవ్వరు? అనుపంగతుల నాలోచించినచు గాని దేశభాషా ప్రాముఖ్యము పూర్తిగా కని పించజాలదు. మండల సమావేశము లొకనైపు నను దేశీయ మహాసభ మయొక నైపునను రాష్ట్రీయ సమావేశపు స్వభావమును నిర్ణయింప వలసినది యుండును. దేశీయ మహాసభలో హైందవభూమి కంతటికిని సంబంధించిన మొత్తపు విషయము లాలోచనకు వచ్చుచున్నవి దేశీయన కంతటికిని సహాననుగు వ్యవహారదేశభాష లేక పోవుటచేత దేశసంతతుకు రాజభాషగా నివి యోగముగ నాంగ భాషయే యచ్చట ప్రాధాన్యము నందుచున్నది. అట్లు ప్రాధాన్య ముండుట మన చారిత్రక పరిస్థితిలో అవసరమును న్యాయ మును కూడ నై యున్నది. ఆసేతుహిమాచల భూభాగము నుండి క్రతనిధులు ఆంగ భాషా కోవిదులును హైందవ కార్య నిర్వాహకు లును తగినంత ముది ఉత్సాహవంతులు వివిధ క్రతిభా విశేష సంకోభితులు చేరుటకు అవకాశ మున్నది. దేశములోని ఒక్క మూలనుండి మరి యొక్క మూలకు నూర్లకొలది వేలకొలది మైళ్లు ప్రయాణముచేసి దేశీయ మహాసభయందు పాలు పుచ్చుకొనుటకు సామాన్య ప్రజ పోవజాలదు. అందుచేత దేశీయ మహాసభ సమావేశమైన ప్రాంత ములలోని ప్రజలకు ఆ సంవత్సర మొక కొంత చూపున కానందము కలిగి మనస్సున నాహ్లాదము పొడమి ఒక రీతిగా హైందవభూమియొక్క యొక్క ము రూపు దాల్చువచ్చును. సమావేశములోని యువన్యాసము లెరుక కాకున్నను ఈ రూపు నోచరము కావచ్చును. కాని ఇది ప్రతి సంవత్సర మును ప్రతి దేశభాగమునకు తలసిందదు. తట స్థించినకప్పు డైనను ఈ రూపదర్శనము ఫలవంతము

కావలయునేని ఈ రూపము వట్టి శిలావిగ్రహము వలె మనసునకు దోచిన జాలదు. దీని యర్థమును స్ఫురింపజేయు సంభవములు పదేపదే జరుగుచు ప్రజల మనస్సులను సిద్ధముచేసి యుంచవలయును. అట్లు సిద్ధము చేయుటకు మండల సభలు వలం తులు కావు. అచ్చట దేశభాషా ప్రాముఖ్యము కలదు కాని హైందవభాటి సమస్య హైందవ లోక విషయములు పరిపూర్ణకారమున నానరావు. మండలము సంగతి యెరుంగని ఏ అధ్యక్షుడో సమ కూరిన యెడల కొన్ని పొడిమాటలు పూర్వహం దన సమస్యలకు సంబంధించినవి ఉచ్చారింపములు కావచ్చును గాని సాధారణముగా మనమండలము లోనివిద్య, మన మండలములోని రైల్వే, మనము డలములోని కెజ్రులు ఆశీసులు, మనమండలము లోని ఏ. బి క్లాసులు ఇవియే యెక్కువగా ఎక్కు వగా ననలేల కొంచెయింపుమింపు సంపూర్ణముగా కాలము నాక్రమించుకొనుచున్నవి. ఇట్టి విషయ ములే మండల సమావేశములకు నుచితములయిన విషయము లనుటకు సంజేహము లేదు. ఉట్టి కెక్కలేనట్లు స్వర్గమున కెక్కుట ఎట్లు? మండ లములోని సుఖాసుఖములను, కష్టనష్టములను తెలిసి వివరించుకొన జాలనివాడు దేశపుసంగతుల విమర్శకెట్లు జోడ్చుడగలడు. అంతేకాక ఇంటిముం దరిపెంట తుడిచికొనక వీధిపెంట తుడిచిపబోవు వారెవరుండును. అయిన ఇంటిసౌఖ్యమును జూచు కొనుటతో సలిచి గ్రామసౌఖ్యము నెరుంగనేరక పోయినను నింటికి ముక్కు తప్పుదు. కావున ఇల్లు వాకిలి చక్కబెట్టుకొనుటను చూచుకొనుచు గ్రా మము చక్కబెట్టుట కాలోచించవలసినట్లులే తమ మండలము సంగతుల నాలోచించుకొనుచు ప్రజలు జాతీయస్థల నెరిగికొనవలసియున్నాడు. ఈవెరింగి కొనుటకు పైకెక్కిన కాణములనుబట్టి దేశీయ మహాసభగాని మండలసభగాని సహాయము కాజాలదు. సహాయము కాగలది రాష్ట్రసభయే. ఈ సభ సామాన్యప్రజకు దేశీయమహాసభా క్రత్యా మ్నాయముగా నుండవలెను. ఆమహాసభయందు ప్రతిఫలించు చిహ్నము లన్నియు నిందును ప్రతి ఫలించవలెను. మన హైందవభూమి యనునది మహాభూమి. ఇందలి ప్రజలయొక్కయునునది భావై క్యముచే కలుగవలసినదే కాని భౌతికసందర్భనాది కములచే గలుగగలదిగాదు. ఉత్తమప్రతినిధిమాత్రు లెల్లప్పుడు నీకారవమునకుం బాత్రులు. ప్రజకిదికలు గుట యసంభావ్యము. అందుచే సామాన్యప్రజకు భారతభూమియెడల నుత్సాహము పుట్టించుటకు ననువగుకావు రాష్ట్రీయ సమావేశము. మండల సమావేశములలో సరియైనచర్చ జరిగిన యెడల రాష్ట్రమాత్రపు సమస్యలు రాష్ట్రీయ సమావేశ ములో వివరింపదగినవి యెన్ని యోయుండవు. కల స్వల్పకార్యముతో రాష్ట్రీయ సమావేశము స్వప రిచాలనము, హైందవ పారిశ్రామిక సంరక్షణము, న్యాయవిచారణ అధికార శాఖలవిభజనము, హైం దవైచ్చిక నైనిక శిక్షణము, నిరోధక శాసనోప సంహరణము మున్నగు విషయములను విశ్రంఖల ముగా విమర్శించి ప్రజలకు నీవిషయములలో విజ్ఞా నము కలిగింప వచ్చును. ప్రజలకు వీనియెడల నుత్సాహము జనింపజేయవచ్చును. ప్రజల యభి ప్రాయమును వీనిపై కేంద్రీకరింప జేయవచ్చును.

దేశీయ మహాసభయందు అభిప్రాయము లిచ్చు క్రతినిధులు ప్రజాప్రతినిధు లనుటకు ధ్రువపరచి ప్రభుత్వమువారి వృష్టిని తప్పక దేశీయమహాసభా తీర్మానముపైకి మరల్చవచ్చును. వాగు వానిని నొ కప్పుడు గాకున్న నొకప్పుడైనను సంగీకరించునట్లు చేయవచ్చును. మొన్నటి రాష్ట్రీయ సమావేశము నుండి యొక చిన్న నిదర్శనము. ఆసిబీసెంటుమ్మ స్వపరిచాలనా సందర్భమున నొక సవరణను తీసి కొనివచ్చెను. మన శాసననిర్మాణ సభలలో నిర్వ చితసభ్యులైదింటి వలుగుకుం జన స్టేల యడుగవల యును, అందరును నిర్వచితు లుండునట్లే కోరుద మని యామె యుపక్రమించెను. అయిదింటి వల్లు రను కోరుద మనుకొనిన మననాయకులు ఆమెను వెట్టిన కష్టములు ఆమెయే వర్ణించి యున్నది. ఆ వర్ణన మరయొక చోట ప్రచురించివారము. అసలు సమావేశములో జరిగిన చర్చ పై రెండవ పక్షమువా రేమియు చెప్ప నవకాశము కలుగ లేదు కావున మే మభిప్రాయ మిచ్చుక పనిలేదు. ఈ సందర్భముపై మా సమకాలికులు మరయొక్క రు వ్రాసిన వ్రాత మాత్రము ప్రస్తుతమునకు ముఖ్యము. ఆసిబీసెంటుగారి సవరణ మూడు సమ్మతులవలన నోడింపబడినది. 53 గురు ఆమె పరముగను 53 గురు వ్యతిరేకముగను సమ్మతు లిచ్చిరి. ఈ పరిస్థితిని గురించి వ్రాయుచు మా సమ కాలికులు రాష్ట్రీయ సమావేశము సావేదనా పరుల చేతులలోనికి పోవుచున్నదనియు పిల్లతనపు ప్రవర్తన గల నాయకులు పలుకుబడి కలవారగు చున్నారనియు మనకు స్వపరిచాలన నియ్యవలసిన వారు నిరంకుశ ప్రభుత్వాధికారులే కావున వారి ననుసరించి పోవుట తగు ననియు పురాతననాయ కులు తమబలమును పోగొట్టుకొన రాదనియు మొలగు వాక్యములను వ్రాసినారు. ప్రశ్నేకసం ఘప్రాతినిధ్యములను గురించి యేమి యేమియో వాదములు జరిపిరారు. ఇందలి గుణాగుణ విమర్శ మాకు పనిలేదు. కొందరు ప్రాచీన నాయకులు వారి అభిప్రాయముల ప్రకారము సమావేశములను నడిపిననే గాని తేమము లేదనికదా యీ పత్రికా సంపాదకుని యాశయము. ఇది మన ఎదుటికొ వారి కెంత యుపయోగ కారియో యాలోచింపుము. ప్రభుత్వమున కనుకూలమైనవాదమని ప్రభుత్వాధి కారులు ఈ సందర్భమును మనోగతము చేసికొనక యుందురా? సమ్మతు లిచ్చినది 24 జిల్లాలపేరిట 104 గురు. ఇందులో 53 గురు ఒకపత్రిక యభి ప్రాయమున కెదుర నడచుటతోడనే వారు పిల్ల తనపు చేష్టల నాయకులవలలో బడు అమాముకు లోమూఢులో యెపోయినారు. ప్రాచీననాయకుల యభిప్రాయములు నడువలేదో యను మొర్ర బయ లు దేరినది. ఇది ప్రాతినిధ్యమా? ప్రజలయ్యరయా? లేకున్న నల్లరు నయస్సుచేల్లిన నాయకుల మహి మయా? నే డీ సంగతిలో బయలుపడిన రహస్య మాను ఎదుటి కక్షవారు అన్నిటికిని నన్వయింప జేయరా? అట్టి యన్వయము రాకుండజేయుటకు మనము రాష్ట్రీయ సమావేశములను నిక్కనుగు ప్రజాప్రతినిధుల సమావేశముల నొనర్చవలదా? దేశభాషలకు ప్రాముఖ్యము నియ్యక ఇది యెల్లు సాగును? ఎట్లు వేలకొలది క్రతినిధులు రాగలరు? ఎట్లు వాకి విశాసము కలుగగలదు? ఎట్లు వారి

కంత స్వరము తీర్చినను సజీవ మొనర్చుటకు? అనినీ సోలముగా తన పని నిజముగా నిరూపింపవలెనని కావలయునని తలచుచునే దేశభాషాభారత రాష్ట్రసమావేశముల నలననే కావలసియున్నదని గ్రహించి యున్నారు. ఇతరులను నీతత్తము నిరూపించుట మున్నగు. అట్టి సమావేశములే మండలసమావేశములలో గూడ జేరికొనిన పనిని సాగించ గలవు. తక్కువగల యర్హ నిమిత్తపక్షము లెప్పుడును నర్హనిమిత్తములుగా నుండక తప్పువు. వానివలన స్థిరఫలము కలుగుననుట కిల్ల.

ఇండియా కార్యదర్శి ఛేబర్లేతుగారు ఉపకార్యదర్శి ఇస్లింగ్టును ప్రభువు.

మన ఇండియా కార్యదర్శి ఛేబర్లేతుగారు అగ్ర రాజ్యాంగవేత్తల నొకయభ్యుదయవ్యాస మొనర్చినారు! అది యుద్ధానంతర జవలంబించిన వలసినవ్యాసానికి సంబంధించినది. అద్భుత మనియు వ్యాసానికి సంబంధించిన దనియు మన ఇండియా కార్యదర్శిముఖనిర్గత మనియు నితవర్తన చేసినప్పుడు చదువరులు సహజముగానే హైందవ భూమికి చేమనను సంబంధ ముండునని ఎదురుచూచుచుండి గలరు. వారి యాశల కనువగు వర్తమానము శిఖానుటకు మాకు భాగ్యము లేదు. మాకు చేయుదు తంత్రీవార్త ననుపరించి ఛేబర్లేతుగారు సంరక్షణ పద్ధతిని అర్బుధపద్ధతిని రెంటిని విమర్శించినారును స్పష్టము. యుద్ధానంతర మన లంబించబడు వ్యాసానికి ఈ రెంటికిని భిన్నముగా నుండునట. రెండును విశిష్టతలై యుండునని వారి యర్థమేమో యుద్ధ మో యుద్ధమునము. అనునను విశిష్టపద్ధతి మామాహ్యము కాదు. వారు జాతీయ సామాజ్య సమస్యని రెంటిని గురించియు ప్రశంసించిరి జాతీయమన సామాజ్యములోని ప్రజాజాతి యనియు నందులో హైందవ జాతియు నిమిషి యున్నదనియు స్పష్టమై పోయి ము సందుట కియినను ఛేబర్లేతుగారు తావిచ్చిన వారు కాదు. జాతీయ మని వ్యవహరించినప్పుడు వారిమానసమున నొక్క ఆంగ్ల భూమియే తాండవమాడుచుండినది. అచ్చటి పార్శ్వములు మిక్కిలి యెక్కువ త్యాగములను జేసియున్నారట! వారికి తగిన సమరూపములను సమరూపములు యుద్ధమునను ముందు ఆంగ్ల భూమిలో లేని యట్టి ముఖ్య పరిశ్రమలను ప్లాపించుట ధర్మముట. ఈ సూత్రమునకు బద్ధులై వ్యాసములో జరుగనుండు అర్థిక సమావేశమునకు బోవుతమ ప్రతినిధులు అర్బుధ వ్యాసామె కావలయును సంరక్షణయే కావలయును అను పట్టింపులు పెట్టుకొనక ప్రవర్తించురట! ఏమి ఈ విస్మృతి. మా ప్రతినిధి అ సమావేశమున లేడు. యుద్ధారంభమునుండి ఇంతకాలమునకు అర్థి విషయములలో మా ముక్తిగాను నేటికి నోరెత్తినారు. మా యార్థికస్థితి మాట చెప్పలేదే యని హైందవ భూమి బొంగును వ్రావ ప్రార్థించుచున్నది ఇట్టి పరిస్థితులలో ఛేబర్లేతుగారు ఇత పరాయివారి వలె ప్రవర్తించుట హైందవులకు నిస్సయజనకమని యెన నేల ఆరాచించ రైరోగదా! కార్యదర్శిగారిట్టి యదృశ్యోపన్యాస మొనర్చుచుండగా ఉపకార్యదర్శి ఇస్లింగ్టును ప్రభువుగారు మాటలు ప్రతినిధికి దర్శనమిచ్చి మనకు తాము చేయవలసిన యుపకారమును వివరించినారు! పరిపాలనలో రాను రాను హైందవులను ఎక్కువగా నియో

గించుట బ్రీటిషువా కేర్వరనుకొనిన పద్ధతియట! ప్రభుత్వ ద్యోగములకు అనగా ఉత్తమోద్యోగములకు తగిన హైందవులను నియమించ నలసినదని సకారణముగా కోరినయెడల అట్టికోరికను మొత్తముమీద కారించి యంగీకరింతురట! వలన కూలీల సంబంధమునను సామాజ్య సభలో పాల్గొని ధ్యము విషయమునను ఇండియా ప్రభుత్వమువారు చేసినపని పరిపాలనపై హైందవులకు గల కలుకుబడి యెంత ఫలవంతమునని దియు కనుబరచుచున్నదట. స్థానిక స్వపరిపాలనలో నది యొకను బలవత్తరముగానున్నదట! ప్రజాహిత జీవనవిజృంభణములోను నీత్యభివృద్ధిలోను అధికారప్రాబల్యము సడలించబడునట! ఈయన్ని మాటలను పూర్ణముగా నిజము లగునని హైందవులు ఇస్లింగ్టును ప్రభువుగారి నెంత యుగ్గడించి యుండగలరు! సామ్రాజ్యవేత్తకు ప్రాతినిధ్యమును ఉదారహృద్ధిజ ప్రభువయ్య మనచాదించి పోయె. పార్లమెంటు అర్థిక సమావేశమునకు హైందవప్రతినిధి యుండదని ఛేబర్లేతు వ్యక్తపరిచె వలసదస్థితి నుపపుటకు ఉదారుడు హృద్ధిజ పలుపాటపడి పని చేసె. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు అనధికారులు పలసడిపోలగా కూలీలలో మాట్లాడుటకు వీలు లేదనియు అధినిశాధికారులకు తమ స్వాతంత్ర్య మీవిషయమున దత్తమైనదనియు నూతన సూత్రము నెచ్చటినుండియో ఉద్ఘోషించిరి. స్థానిక స్వపరిపాలన సంగతి చెప్పవలసినదనియే లేదు. ఇక్కడి సందర్భము లొగినవాడే కదా అనధికారుల కలుకుబడి యర్థము కాగలను. ఇది అధికారము సడలింపుట కిది నీత్యభివృద్ధి కావలయునట ఇస్లింగ్టును ప్రభువుగారు ప్రజాహితజీవన సీతీయముననే నివదము నుపయోగించినారని నమ్ముచున్నాము. కష్టమప్రభువులె హైందవుల నబద్ధికుల నొనర్చుకలంప లేదని విశ్వసించుచున్నాము. యాదరే లోపమొనర్చినాడట ఛోచుచున్నది. ప్రజాహితజీవనసీతీయం దై నను హైందవు లెంతో కొరవడలేదు. కొంత యున్నను ఆజీవనము నెరవక కొరత పోజాలదు. ఇస్లింగ్టును ప్రభువుగా రీ పక్ష మాగించి యుండిన బాగుండునని కార్యదర్శియు ఉపకార్యదర్శియు నిరువుర యుపన్యాసములును వింత యసంతృప్తి కరములుగా నుండుటే హైందవప్రజాప్రాచయమునకు విలువ లేదనుటను సూచించుచున్నది.

అటవీ గ్రామములు.

మన ప్రభుత్వమువారు అటవీ పంచాయతులతో గూడ అటవీ గ్రామము లని ఏర్పరచి గ్రామములకు ఈనాము లిచ్చుట చేతను వారి కళరాధములు కల్పించుట చేతను మొత్తముగా వారిని జనాబువారి యొద్దుట కాగించిచుండిరనుట మా వదనరు లిదినరలో నెగుగుదురు. నేడీవిషయమున మండలాధికారులకును మండలాటవీశాఖాధిపతులకును కాన్సర్వేటరులకును ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేక మొక యుత్తరువును మంజూరు చేసి యున్నారు. ఈ యుత్తరువునుబట్టి మాడగా రెండుసంగతులు స్పష్టమగు చున్నవి. ప్రభుత్వమువారు ఇదివరకు నుండిన బుదె, రాజీ ప్రాసెక్యూషనులను తప్పించవలెనను ప్రయత్నముల నున్నారు. అందుకొరకు ప్రభుత్వమువారి అధికారుల తనిఖీ తగ్గించుటకు అందులో స్వల్పాధికారుల యాజమాన్యము బాత్రిగా సరింపజేయుటకు తలపెట్టినారు. సాధ్య మయినంత వరకు ఈ అటవీ గ్రామములలోను ప్రత్యేకమువ్యక్తి రైతుల మీదనే ఆధారపడక పంచాయతు లేర్పరచుటయే శ్రేయస్కరమని కలెక్టరులను హెచ్చరించినారు. ఈ యాలోచన లన్నియును చక్కని

యాలోచన లనుటకు సందియములేదు. ప్రభుత్వమువారి పద్ధతియు నంత లోపభూయిష్టముగా కాలరాలేదు. అటవీ శాఖాధికారి జిల్లాలో అటవీ గ్రామములకు ఇయ్యతగిన రిజర్వు అడవులను జాబితాచేసి ఏర్పరచి అందులో మేతబీ డెంత, నిరోధాటవీ యెంత, అవి తీర్చానించవలెను. మేతబీకు లోను అటవీ గ్రామపు మేతకిచ్చు భాగమేది. ఇతర గ్రామములవారికి నిచ్చు భాగమేది. పశువుల వర్తకుల కిచ్చు భాగమేది నిర్ణయించ వలెను. ఈతని తీర్మానములు కలెక్టరుగారి ఆమోదమున పడయవలెను. ఈలోపుగా కలెక్టరు తహశీలుదారు చేతయూ అటవీ గ్రామపు వ్యవసాయమునకు ఎన్ని పశువు లగవరమో మదింపు చేయించి పెట్టవలెను. ఉప మండలాధికారి ఈ మదింపులను విమర్శించి కలెక్టరుకు కుంపవలెను. ఈ మదింపులోని పశువులకు మొదట మేత కేర్పాటులు సాధ్యమైనంత సంతృప్తి ముగా చేయబడవలెను. ఈ మేత పశువుల రహదారీరేలు, ఇతర పశువులరేలు, అటవీ గ్రామపులకు వాగు అడవిని రక్షించుచు జనాబువారి తీసికొనినందులకుగా నివ్యవలసిన ప్రత్యేక స్వాతంత్ర్యములు, కలెక్టరు తెలుపవలెను. ఈ సందర్భమున ప్రభుత్వమువారు ఇక్కటి మేతరేలులు తక్కువ యనియు హెచ్చు చేయవలసినదనియు హెచ్చరించినారు. ఈనాము లీయవలసి నచ్చును గావున రేలు సాచ్చుగానుండవలయునని వీరివాదము. ఇది యధునిజనము. ప్రభుత్వమువారి శాఖకు పని తగ్గలేదా. అచ్చటి ద్రవ్యమును ప్రభుత్వమువారి రాయుల నిచ్చుట కుపయోగించరాదా! ద్రవ్యముతగా నిరీతిని మిగుల కున్నను వేనవేలు లక్షలులక్షలు అడవులనలన లాభము వచ్చుచోట ప్రజలశాంతికిరకును అడవుల సంరక్షణకొరకును కొంచె మధివ్యయము చేసిన నష్టమగురా! ఇతర గ్రామముల వారును దూరపువారును రైల్వేపు అచ్చుకొనవలెనే. అటవీ గ్రామముకే రేలు హెచ్చించినచో వీరల గతి యేమి? ఈకష్ట మొక్కటి మాకు పెద్దకష్టముగా దోచుచున్నది. మేత కిప్పటికంటె కష్టమయిక్కటు కలుగునేమో యను సందేహము కానవచ్చుచున్నది. రైతువ్యక్తికి ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగా జనాబువారి చేసినప్పుడు గ్రామముల స్వల్పైక్తియును నశించునేమో యను భయమును గలదు. అయిన రేణిఅధికారి, తైన్సధికారియే జోకష్టము కలవారుగ నుండుట కావున నంత యవర్థములు పొడమావవేమో! ఎత్తునను ఈ క్రొత్త ప్రయోగము ఫలముచే తెలియవలసినదిగానే యున్నది కాని ప్రస్తుతమిట్టిగా పరిణమించునని చెప్పరాదు. ప్రభుత్వమువారు ప్రయోగముగానే దీనిని స్వీకరించి బోధువారి సలహాను నిర్వహించువ నిశ్చయించినారు.

విరాంతుపమస్య.

ఆస్పిత్రు మహాళయ దింకను ఆయిర్లాండులోనే చూన్నాడు ఆచ్యుటచ్చుట ప్రజలుబుజుటాది సంభాషించుచున్నాడు. కానవచ్చుట ఆపి పెట్టుటకైన స్వపరిపాలనా కావలసినను అట్లుంటున్న యత్నములు జరుగుచున్నదట. ఈకలెక్టరు లాయుడుబాద్లి చక్కలుమావ భోదగుచున్నాడట! జాతీయవాదులకు ఆల్ఫ్రెడులక సమాధానములు దురుగుచున్నది. ఆల్ఫ్రెడును ప్రత్యేకపరిశోధన చిత్రకంఠ భాగమున స్వపరిపాలనాచట్టము అమలుగోకి రావచ్చును నాళ అన్నది. ఈరీతి విరాంతుపమ సంభాషించుట.

బాగ్దాదు యుద్ధము.
అండను మే 18—డెయిలీ కాగితలో పీటరుగార్డు నిలేఖన డిల్లులెను తేలుచున్నాడు—భాగిక మార్గితము నందు ముద్దయితే యుచ్చు జరుగు గోంజు, జవరము పారాటావ్ గా సేయు కలిసి పుచ్చేయచున్నది. బాగ్దాదు యుద్ధమునందు మాత్రం ప్రస్తావమేర్పడును.

బరోపా మహా సం గ్రామము

బర్లాండు విద్రోహము : సంఘమువారు విచారణ ప్రారంభించుట

బార్లాండుకొరకు యుద్ధము : నూతన పృష్టాన మేర్పడనుండుట

యుద్ధానంతర వర్తకము: ఛోబల్లేను చెప్పసంగతులు.

(రైటర్లు ఏజన్సీ)

బర్లాండు

బ్రిటిషువారి చిన్న నావ

యంచుట.

లండన్ మే 19:—“రిస్కీ” అను బ్రిటిషువారి చిన్న నావ యొకటి జర్మను సైన్యవలె నుంచబడింది. బ్రిటిషు వారి నావగాని జరులు సిద్ధము కాక మునుపే, జర్మనుల వారివై అగ్నిగర్వము గుఱిపించిరి. ఒకడు హతుడయ్యెను. ఇతర ముగ్గురికి గాయములు కలిగినవి.

“గోల్డ్-గ్రాడ్” అను స్టీమరు.

లండన్ మే 19:—హిందూదేశమునండి సంపదించి జర్మనులను దీసికొని “గోల్డ్-గ్రాడ్” అను స్టీమరు టిల్బూరీ చేరెను.

ఆంగ్ల రంగము

లండన్ మే 19:—ఆంగ్ల సేనాధిపతి సర్ డగ్లస్ హేగ్ గారి డిల్లీ ప్రకటించిరి:—నిన్న విమానయుద్ధము తీవ్రముగా జరిగినది. 18 సార్లు జర్మనువిమానములతో ధోరు తలపించింది. ఒక కేరళునిమాత్రం నేలమీద పడిన దని నమ్ముచున్నాము. ఇది ఆకాశమునండి రాము క్రిందపడుటలేదని. నిన్న సాయంత్రము కేరళులు అగ్నిగర్వము గుఱించి విద్యుత్తు వర్షములతోను వాక్రమించుకొనిరి. నిన్న రాత్రి మన పీఠాన్ని సమీపమున జర్మను కావలివాండు ఆక్రమించుకొన చూచి కాని వారిని కలిమి చేసితిమి. ఈదినము జరిగినవాదానిలో అంత విశేష మేమియు లేదు.

మిరాజ్ అధినివేశపు తైదీలు

లండన్, మే 19:—కామచ్చు సభయందు సర్ ఎడ్వర్డు గ్రే గారి ప్రకటించిరి:—బ్రిటిషు అధినివేశమైన మిరాజ్ దేశము నందు పాలకసభ్యులలో నొకడై జర్మనులచే ఖైదీగా పట్టుకొనబడిన వెట్టిగూ) గారు ఏప్రిల్ 27వ తేదీని హృదయకోగ ములల కాలధర్మము నొందిరి. జర్మను లా ఖైదీలను అకా రోగ్య స్థితులందు దురులుచే నొగమకొని వారు చచ్చిపోయిరేమో తెలియవచ్చును. వారిభార్యకును బిడ్డలకును భృత్య మిచ్చు యోచన ఛోబల్లే గారికి తెలిపబడినది.

పార్లమెంటు ఎన్నికలు

లాహోరు మే 19:—లండన్ మే 17:—“డెయిలీ న్యూసు” పత్రికా పార్లమెంటు విశేషము డిల్లీ ప్రాయము న్నాడు. ఈ ఆరు రాలుకాలములో ఎన్నికలు బహుశా జరగవచ్చును. ఎన్నికల సేర్పాటులేయే వారు ఎన్నికలను గుర్తించుటకు నాశించుచున్నాడు.

సెన్ట్రెలబరు మాసమున పార్లమెంటు ఎన్నికలు.

మంత్రివర్గమువారు సెన్ట్రెలబరు మాసములో ఎన్నికలు జరిగెనుట కేర్పాటు చేయుచున్నారని డెయిలీ తెలిగ్రాఫు పత్రిక ప్రాయమున్నది.

డెప్పీ ఏర్పాటు.

డెప్పీ డోర్సెట్టు లాన్ కేం తేదితో పూర్తియగును

విమాన దళము.

బోర్డు ఏర్పాటు

లండన్ మే 19:—విమానదళ సమస్యనుగూర్చి విచారణ జరుగుచున్నపుడు కామచ్చుసభలో టెన్సింటు గారిట్లు చెప్పిరి. క్రొత్తగా ఏర్పాటుచేయబడబోవు బోర్డునందు బోర్డు వారు సాధారణ రాజకీయమును గూర్చి చర్చించుటకు భూపై న్య వానిదేశముల విషయమున యోచించుటకు, అధికారమును, విషయమునందెవరి ఎడ్మిర్లీరా సభ్యులు గా, యుద్ధకార్య విచారణ సభ్యులుగాని తమతో నేటికే

వింపబడుడల, ఈబోర్డు అధ్యక్షుడు అవిషయమున యుద్ధ విషయములతోబాటి యోచించవచ్చును. యుద్ధోత్తరణముల సరిఫరా విషయముగూడ బోర్డుఅధ్యక్షుడు యోచించవచ్చును.

యుద్ధానంతర వర్తకము.

లండన్ మే 19:—కామచ్చు సభయందు యుద్ధానంతర వర్తకమునుగూర్చి చెప్పుచు ఛోబల్లే గారిట్లు చెప్పిరి:—అప్పటికి ఏర్పాటుచేయబడిన స్వేచ్ఛావర్తకముకాదు. రక్షణవర్తకముకాదు. కాని సర్వసామ్రాజ్యమునకును ఏకపద్ధతిని అనుకూలముగానుండు వర్తకమే స్థాపించబడును. జర్మనీ సామ్రాజ్యము కంటె మనసామాన్యబాధ్యక్ష స్థితియు చాలరెట్లు బాగుగానున్నది. కర్మాగారాధిపతులు ప్రస్తుతము స్వార్థమునకునది యుద్ధమున యుద్ధ విషయమున విభిన్నత్వమువారికి దోడ్పడుచున్నాడు. ఈవిషయమును యోచించుటగలదు. మనముభయమున యుద్ధమున వినియోగించుచున్నాము. ఇట్టివిషయమున నైకమే పారి క్రామికకృత్తులను క్రతుత్వమువారు ప్రోత్సహించుచు వానిని కృత్తిచేయుటకు దోడ్పడు చుండవలెను. యుద్ధభూమిక నున్న పారిశ్రామికస్థితికి వానిని దీసికొని వచ్చుటకు ప్రోత్సహించవలెను.

సర్దార్ బాల్జీతుసింగు

లండన్ మే 19:—సర్దార్ బాల్జీత్ సింగుగారు ఈ దినము 9 వార్షి రాజగారిని దర్శించిరి.

నిర్బంధనైతిక శాసనపుల్లు

లండన్ మే 19:—నిర్బంధనైతిక శాసనపుల్లు రెండవ సారి ప్రభువులసభలో చదువబడినది ప్రభువులందరకు వానికి సమ్మతించిరి.

ఆలండు దీవులు

స్వీడను పార్లమెంటునందు చర్చ.

స్టాటూసు మే 18:—ఆలండుదీవులు రష్యావారిని. వీనిని బలవంతులను. స్వీడను రాజధానియగు స్టాటూసుకు రావలయునన్న ఈ దీవులకుందానే రావలసియుండును. ఈ విషయమై పార్లమెంటు చర్చజరిగింది. యుద్ధాత్మకవ్యవహారములను దీవులెల్లందరినో ఇవ్వకు నట్లేయుండుట ముఖ్యము సభ్యులు నొక్కిచెప్పిరి. స్వీడను యుద్ధము లోనికి దిగక తలపడుక నుండునని, విశేష కృతవహముల చుట్టి తెలియజేసెను. ఈ దీవుల ప్రాముఖ్యము నందరిని గ్రహించిరి. స్వీడనుకు సంబంధించిన లాభనష్టములను దొరతమవారు కాపాడుచునే యున్నాడు.

యుద్ధమునకు దిగచు నుంట్రిచెప్పిన సంగతితో అగ్ని పత్తులవారితో నేటికేదించిరి. ఈసంగతి స్వీడనులోని వారికి కృత్తికముగ నున్నది. చిట్టలు కలిగించవలయునని ప్రయత్నించుచున్న కొందరు అతివాదులకు ఖండించి. ఇందులకు కూడ ప్రతివాదికిని కృత్తికముగ నున్నది. ఈ దీవులవిషయమై కొద్దికాలముగానే పరిష్కరింప బడునని ప్రతివాదులకు అనుకూలమున్నాడు.

ఒక మరణము.

లండన్ మే 19:—సర్ ఎడ్వర్డు ప్రెంచిగారి మరణము ప్రకటించబడినది.

బర్లాండు

కార్యసంగరమునందు సమావేశము

లండన్ మే 19:—ముఖ్యప్రతినిధులందరితోచాలసేపు మాట్లాడి పురజనుల యభివృద్ధియను గ్రహించి ఆస్పిక్రుతు చుట్టి కామచ్చుసభయందు టెడలిపోయెను.

బర్లాండు దేశపు లెరుగుబాటు.

ప్రత్యేక కమిషన్ వారి విచారణ.

లండన్ మే 19:—ఈదినము ప్రభువువిచారణ జరిగినది ఇట్లుగంటి తిరుగుబాటునకువారములలో విచారణ యెట్లుజరుగవలెనో, విచారణయందు సంగతినందెట్లుయూ తెలిపినవెనుక జగరణలనెనపని యేమియో హార్డింజిప్రభువు ల్గింది చెప్పెను. సర్ మాత్యూనేలా గారి ప్రభుసాహి. 1,80,000 జాతీయ వాడులలో 11 కేలు మాత్రమే. ఈ ఆరాజక కృతవహములందు చిట్కొనిరిని వారు సాక్ష్యముచెప్పిరి.

బర్లాండు పరిపాలనము

ఆస్పిక్రుతు సంగతి వాక్యములు.

లండన్ మే 19:—డెయిలీ మెయిలుపత్రికకు ఈ క్రింది తంత్రీవార్త వచ్చినది.—విల్ లండునందు ప్రస్తుతమున్న పరిపాలనాధ్యక్షుని కెప్పక మారవలయునని ఆస్పిక్రుతు చుట్టి యాక్షేపణ కలిగెను. డెల్లికొందు పాలనా నిర్వాహక సభ యొకటి యుండవలయును. అసభ వారికి కానననిర్వాహ అధికారములేదు. క్రొత్తవన్నులను వేయుటకును, ఇండియన్ పన్నులను వృద్ధిచేయుటకు అధికారములేదు. వీరు పరిపాలనా విషయమున ఇంగ్లాండునందలి కామచ్చుసభతో ఉత్తరవాదులు. ఈసభనుగూర్చిని యితరవిషయములన్నియు ఆస్పిక్రుతుచుట్టి మఱల లండనుకు పోయిన వెనుక ఆలోచించును. న్యూపరిపాలనా విషయపు బిల్లులో నూదింపబడిన పాలనావిధానమును ప్రతిపాదించుటకు ప్రయత్న మేమియు నుండదు. దీనివిషయమై లండను నందు విచారణమును ఆరంభమును సాధ్యమైకంత త్వరలో జరిగితిర్పాలించబడినపద్ధతి అప్పడే ఆచలులో నుంచబడును.

టెంకుగూరునండి 12 గురు నైస్యమున చేరుటకువచ్చిరి. వీరిలో 10 మంది ఆశ్వికదళము నందును. తక్కినవారు వదాతి దళమున చేర్చుకొనబడిరి.

ప్రాము

పరాసువారి స్టీమరు.

లండన్ మే 19:—“మెరా” అను పరాసువారి స్టీమరు యుంచబడినది.

పరాసువారి ప్రకటనము

హారిన్ మే 19:—ఎయిరిక్ ఉత్తరమున నోరకొట్టడమిటుగానున్న ముకందకమున కేరళుల లాక్రిమియకొన దలచి మానై బడికొని వారిని కలిమిచేసితిమి. మ్యూనునదికి ఎడమతీర్పున కేరళులు అగ్నిగర్వమును గుఱించుచు నాచురి (తము 5 గంటలకు ఆవోహోవనము 804 వ గుట్టులపై బడి. కాని మేము వారిని మన అగ్నిగర్వ బలమున దగ్గరకు రావండ కలిమిచేసితిమి. రంగమునందు వంతెనకు ఫిరంగి యుద్ధము తీవ్రముగా జరుగుచున్నది. మ్యూనునదికి కడితెక్కున కేరళులు నిలిచిరిది ఫిరంగులు కాల్చుచున్నాడు.

వెర్దును రంగము.

లండన్ మే 19:—నిన్న రాత్రి మ్యూనునదికి కల్వమున జర్మనులు విశేషప్రయత్నముచేసి ఆవోహో డెయిలును స్వాధీనముచేసికొన జూచిరి. వారిని ని సాకులు ముందుకు వచ్చినను మన అగ్ని ప్రయోగము వారిని వెనకకు నెట్టికేయుచుండెను. కేరళులు లక్షలముల చుట్టె. తెల్లవాడజానున 8 గంటలకు పరాసువారు చాల్తో అగ్ని కేరళులు నిలిచిరిది జర్మను కందకములలోని వారి హతముచేయు కొందరిని పట్టుకొనుచు నుండునపోయిరి. తరువాత 804 వ గుట్టుల ఈకావ్యదికను దున్న కేరళులతోను నొకవారిని పరాసువారు స్వాధీనము చేసికొని. మ్యూనునదికి తూర్పు తీర్పున ఫిరంగి యుద్ధము జరిగినది. పరాసువిమానదళము వెర్దుకు కుత్తరముగాపోయి 15 పెద్దబాబులను చేసి. ఈ 15 బాబులును కేరళులను చుదురుకుండునట్లై బడి వారిని ధ్వంసము చేసినది. మిలేర్ బాబులు సీవకొనద్ద రైలుస్టేషనుపై బడినవి. ఇతర 15 బాబులు డిలాన్సెద్ద నికొక చుదురుకుండునట్లై బడినవి. 24 బాబులు మెజ్ నెల్లాక రైలుస్టేషనుపై బడినవి. జర్మనులు వచ్చి లూనిల్లి, ఎసికెర్, టెల్ ఫోర్టులపై బాబులుచేసిరి. చెప్పబడిన సప్తమీమము కలగలేదు. ఆయ, ఎయినిలకు మధ్య జర్మను పదాధికరణమున పరాసువారి దొరింది.

బాంబాయి ను 19:—బాంబాయి నగరమున వెం
 నూర తిరుగు వుక్కులను కొంతకాలముగాని మునిసా
 వారు నాశనము చేయుచున్నది. ఇందును గురించి పూర్వము
 విద్యామంతులగు హిందూవు లాక్షేపించుచున్నరు ఇందు
 యశస్యులై తెలుపుచు హిందూవులు. నెట్టిక బట్టలకొట్టుచున్న
 వానిని మూసివేసిరి. ఇప్పు సాక్షుంకాలము బట్టల వర్తక
 నభివేసి తమ నమ్ముతి తెలుపుచు కొందర యశస్యని
 బహు మూసివేయబడు నిశ్చయించబడినది. నేను తిర్విత
 శావరణగారికిచ్చి కొట్టిన మూసివేసి. నేటికింకి ము
 జైతాబాదు లక్ష్మీబాను ఛింతమాత్రము భూలేశ్వర, జ
 బజానం మూసివేయబడినవి. ఆక్కడ ఇక్కడ ప్రి
 గుంపులుగచేరి వర్మియచున్నారు. కాటకగినులూ క
 వుక్కులను చంపుచున్నది బాగుండలేదని వర్తకు లనుక
 చున్నారు.

చెన్నరాష్ట్రీయ మహాసభ

1916 వ సంవత్సరము చెన్నరాష్ట్రీయ మహాసభ మధురలో జరిగింది. మొత్తము వైది ఉపన్యాసములు, ఉత్సాహము మొదలుపెట్టిన సభ్యులు మిక్కిలికొద్దముగా ఉన్నారు. మే 20 యొద్ద వేదము బాధకరముగా నుండుటవలన 200 మంది ప్రతినిధులు మాత్రమే విచ్చేసిరి.

అయినను ఆంధ్రమహాసభకు సుమారు 700 మంది ప్రతినిధులు, ముందుగా మహాసభకు సుమారు 450 మంది ప్రతినిధులు వచ్చుట జూచిన చెన్నరాష్ట్రీయ మహాసభకు విచ్చేసిన సభ్యులను సంఖ్య మిక్కిలి విచారకరముగా నుండును. మదరాసు ప్రతినిధు లనేకమంది స్థలాంతము బోయి యుండుటవలన సభకు విచ్చేయుట పోవచ్చును. కాని మాత్రమే గణియింపబడు మహాసభావల కిట్టి అటంకములు సభ జరిగేయొద్ద వెట్టి కేట్రు. ఆహ్వానసంఘమువారి సరఫరా మిక్కిలి కాపాడుకొనుచున్నది. రామసాగర్ రాజుగారు ప్రతినిధుల నొక విండున కావ్యసంఘం విశేషగౌరవము చేసిరి. కాని మొత్తము వైది సభలో జనగణములు మాట్లాడక మాటలు కన్నీ బడగలేదు. అందువలన రాష్ట్రీయ లండనుకు ఈ సభ వచ్చేయింప కొన్ని మాట్లాడైన సంగతుల నేర్చుకొనవలసియున్నాడు.

సభకు ఆహ్వాన సంఘమువారి యొక్కయో, చెన్నరాష్ట్రీయ సంఘమువారి యొక్కయో, ద్వంద్వమువలన తీర్మానములు బాగుగా నుండుటలేదు. స్వపరిపాలనాద్వయమును గూర్చి తీర్మానములయొక్క రెయారు చేయబడలేదు. రెండవ విషయము స్వపరిపాలనా తీర్మానము విషయము ద్వంద్వములలో కలయికబడి మూడవవిషయము సభలోకి లేబడింది. అందు ప్రధానముగా "రాష్ట్రీయ కావ్యసంఘము" అని స్వపరిపాలనా ప్రభుత్వమువారు గుండవలెను."

ఆంధ్ర తీర్మానము

మరియు నాలోచించి బడవలసియున్నది చెప్పి అధ్యక్షులు దానిని వివరించుచు వచ్చుచిరి తక్కిన తీర్మానములు చర్చలోకి లేవని. మూడువలన నుండుట తక్కిన తీర్మానములలో గడపి తుదకు విషయార్థము సులభముగా "కావ్యసంఘము" 4/5 సభ్యులు ప్రతిపాదించి మిగిలిన వారు 1/5 సభ్యులు ప్రతిపాదించి నియమితులగు నుండవలెను."

అంతిమమునకు ఈ మార్పు కే క మం ది సభ్యుల కిచ్చును లేకండే. దానిని వివరించుచు జరిగెను. మొదటి తీర్మానము బడుచుకాక సభలో కేవలము స్థితి వచ్చుట. ఆదిమ ముస్లిములకు మదరాసు సభ ప్రారంభమైయున్న సమయము తీర్మానములకు ప్రార్థనా మరెండు తీర్మానములు చర్చింపబడినవి. తరువాతి తీర్మానములకు ప్రార్థనా మహాసభ సభ్యులను ముందుగా ప్రతిపాదించిరి. దానిని ద్వంద్వ బాధకరము. ఏమీ ప్రతిపాదించుటకు నాకుండును. ఆమెనుకలైన దానియందు కేవలము ప్రతిపాదించుటకు దానిని మొదటి సభకును ప్రతిపాదించుటకు సభ్యులు వలసి యుండెను. సభ వారు గాని అధ్యక్షులు గాని ఆ ప్రశ్నయే ఎత్తలేదు. సభ ఆపుటకు కావలసియున్న ప్రశ్నను జచ్చెను. నలుగురూ యభిప్రాయమును కనుపరిచిరి. కొన్ని మాట్లాడు చేయబడి యున్నది చెప్పిమి అప్పుడైన నాకాయకాళము గణింపలేదు. దానిలో మార్పు గలుగజేయుటకు ప్రార్థన తీర్మానమును జిల్లాసంఘమువారి చర్చకరమనన దం యెయ్యక సభలో నెవరో లేచిరి. అనేకమంది సభ్యులు 2 గంటలకు సభను ముగించునని తెలిసి, గంటలకు కాల ముగియి కరకు కేవల 1-5 గంటలగడపి జరిగి.

చర్చయంతయు 40 నిమిషములలో ముగియవలసి యుండెను. కాకు నది నిమిషములు మాత్రమే కేవలము నిచ్చిరి. మిమ్ముల నిరుపక్షములలోను ముగియే చొప్పున 80 నిమిషములలో దానిని చర్చించిరి. 1-45 గంటలకు వివాదాంతము ప్రారంభమైంది. రిగి సభ్యులు తీర్మానము ప్రార్థనలయొ ననియు 56 సభ్యులు మార్పు గూడదని యు అభిప్రాయముల తెలియజేసిరి. కేవలములను ఎవ కేవలము ముందరియూ బాగుగా తెలియజేసిన రెండు కక్షలవారిని రెండు భాగములుగా జేర్చిన సులభముగా పరిష్కరింపబడి యుండును. అంతమాత్రపు కావలసివలెననిన కొందఱు సభ్యులార్యులకు వండుటవలన నలుల జేయలేదు. సభ్యులు కరతాళ ధ్వనుల జేయుచు విశేష కలమనుజేయ నారంభించిరి. అప్పుడు మా కక్షమువారికి నే నోదార్పగా వెచ్చి కలిగింది.

ఈ కలమానువలన మనము నేర్చుకొనవలయునని కొంత గలదు. ఇట్టివోట ఆహ్వానము మనకు కలిగినను యెడటికేతు వారికి మాట్లాడుటలయొక్కానండుటకు గాను సభలో మాత్రము కలత కలుగనీయ వుండవలెను. అయినను ఇంత మాట్లాడైన తీర్మానము ప్రత్యేకము నాలుగవ చాటికరకు నిలిపివేయుట ఆహ్వానముచేయబడిన మిమ్ములగూడ దానికి మాట్లాడుకొనే యుటకరకాళమిచ్చుట మొదటిపర్యాయము ఆహ్వానమువలననే తీర్మానమునే రెండవపర్యాయముగూడ చర్చకులేచుట, దానికి ప్రతికారముగా చెప్పవలయు ఆంధ్రములు విస్తారముగా నున్నను మిక్కిలి స్వల్పకాలము మాత్రమే ప్రతికేతువారికి అరకాళ మిచ్చుట, జూచిన నీ తీర్మానము విషయమై జరిగిన చర్చ మిక్కిలి మాట్లాడుకొనుచున్నది. అయిన ప్రజలు తమనాదమే నుయ్యది యది తగవులగుట కొంతకంటె నాన్యాయముగానే యున్నది. ఈమధురసభలో జరిగిన స్వపరిపాలన తీర్మానముగూర్చి బలముగా మాట్లాడునట్లు ప్రతినిధుల ననేకమందిని కాంగ్రెసునకు పంపుటయే యిట్టి విషయము లందు చేయవలసిన పనిగానున్నది.

* * * * *

మై సభలోని కృత్రిములవలన మనయాశయ మొడి పోయినను, సభ వారియొక్క సులక్షణముకల మనయాశయమును గూర్చి కాంగ్రెసులోనే పగొరవముగా చర్చించవచ్చును. అట్టి చర్చలవలన ఎక్కువగా శ్రేయస్సులుండును. — "అనిలి నెంటు."

వినిగిగుటను ప్రభువు.

రైటరు ప్రతినిధిలో చెప్పిన సంగతులు.

లండను మే 19. — రైటరు ప్రతినిధి వినిగిగుటను ప్రభువు తో మాట్లాడిన సందర్భమున వారిట్లు చెప్పిరి. హిందూజాతీయ పరిపాలనమునందు భారతీయుల కధిక ప్రాముఖ్యము కలిగించుట ఆంగ్లేయుల ఆశయము. అర్హతగల భారతీయులకు ఇప్పటికంటే ఎక్కువగా ప్రభుత్వోద్యోగముల నిచ్చుటకు ఆంగ్లేయుల కే యభ్యంతరము నుండదు. నిర్బంధకు ల్విద్యధిని తీసివేసి సామాన్యజనములందు భారతీయులకు ప్రాతినిధ్య మిచ్చుట పరిపాలనమునందు భారతీయుల కున్న కలుట బడికి నిదర్శనముగా నున్నది. స్థానిక స్వపరిపాలనము నందు వారికింకను అధిక ప్రాముఖ్యము యుండవలయును. ప్రజలయందు నీలియు భావజీవమును ప్రబలముచేయుకొని అధికార ప్రాప్తి బలము కల్గించవలెను.

Andhra Dramatic Competitions.

ఆంధ్రనాటక ప్రదర్శన బహుమతులు

గుంటూరునందు భారతి అసోసియేషన్ (Bharati Association) వారు ఉత్తరప్రదేశ్ నాటకజిల్లాలలోనున్న అన్ని నాటకకంపెనీల వారికి దెలియజేయున దేమనగా:—

బ్రహ్మశ్రీ కవిపుంగవులగు చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహ మహాకవిగారిచే రచింపబడిన ప్రసిద్ధ యాదవము (కౌర్మ కూర్మలో శరకానురంభ నామక అంకములు) నకు ప్రదర్శించుటకు 1916 సం. 15 జూలైలోగా నీదిగువ నుదహరింపబడిన దరఖాస్తు రుసుముతో సహా సరఖాస్తులను పోసివేటు గారికి పంపుటకు వారిచే 1916 సం. 1 వ జూలైయు లగాయితు గుంటూరుపురమున నాటకములు ప్రదర్శింపబడును. సదరు దరఖాస్తులయొక్క నాటకకంపెనీకి సంబంధించినవారుగా నుండవలెను. తమ నాటకాధ్యక్షులద్వారా దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను. — దరఖాస్తు రుసుము రూ 4.0-0.

పత్ర క ము లు

నరకానురుకు 75 రూ.లు విలువగల బంగారు పత్రము, కృష్ణుడు 75 రూ.లు విలువగల బంగారు పత్రము. మిరిన్ని నాటకకంపెనీవారికి 75 రూ.లు విలువగల వెండిగిన్నె ఖాయముగా నీయబడును. దరఖాస్తులు పంపుటకు మొదట జడ్జిల పేర్లున్నా నూల్చున్నా వెంటనే తెలిపబడును. ముందపాటి వేంకటవరదరాజం శర్మ బి. ఏ. ప్రెస్ డెంటు, ఏకా సుబ్బారాయుడు, జాయంటు సెక్రటరీ, 15-5-16. భారతి అసోసియేషన్, గుంటూరు.

South India.

Indian Women's University.

POONA, May 19. It is understood that the Chancellor of the Indian Women's University will be called the President, and the Vice Chancellor the Vice President. There will be an executive body of the University consisting of the President, the Vice-President, the Secretary, the Principals of affiliated colleges, and seven members to be elected by the Fellows.

A Deputy Director of Agriculture for Madras.

OOTACAMUND, May 19. The Secretary of State has sanctioned the creation of a deputy Directorship of Agriculture for the Madras Presidency to deal with questions affecting cattle breeding and dairy operations and has appointed Mr. Allan Carruth to fill the post. Mr. Carruth studied at Glasgow and Scotland Agricultural College and underwent a course in science and practice of dairying in Scottish Dairy Institute, Kilmarnock and holds diplomas in agricultural science and dairying and has served as agricultural instructor in Ireland and under the Edinburgh and Scotland College of Agriculture as organiser of Agricultural and dairy schemes.

Punjab.

Subscriptions for War Hospital.

AMRITSAR, May 19. A meeting of the citizens was held to-day in the Town Hall for the purpose of raising funds required in connection with the war hospital which is to be opened at Amritsar. Mr. King, Deputy Commissioner presided. He wished the public to understand clearly that the Government was providing a fully equipped war hospital of 100 beds for the wounded Indian soldiers, the Government bearing all cost of equipment and subsequent current expenses. The Amritsar Municipal Committee on the other hand has lent a new eye ward, to be used as war hospital and has agreed to expend Rs. 5000 on installing electrical lights and electrical fans. In short the hospital would be complete in all essentials without any aid from voluntary subscriptions. Yet for wounded men and convalescents something over and above mere essentials was required and these extra comforts from funds raised by voluntary subscription. He asked not for one lakh or two lakhs but for as much as the people of Amritsar were disposed or were able to contribute and assured them that they would have the satisfaction of knowing that every rupee contributed would be well spent on a worthy object. The formation of a sub-committee to manage the fund was proposed and a list of subscriptions was immediately opened.

United Provinces.

The Hindu University.

ALLAHABAD, May 19. The Hon'ble Dr. Sunderlal, Vice-Chancellor, Benares Hindu University, has issued a note to say that the constitution of the University Court and Senate will now have to be completed. These two bodies will then elect Executive Committees, Council and Syndicate respectively. The Senate will proceed to constitute various faculties, and the Senate, Syndicate, Court and Council will then proceed to appoint a Board of Appointments. This Board will proceed to select and appoint the necessary number of teachers for the University. Various other elections will also have to be made, including that of Pro Vice-Chancellor. The University Court will hold its first meeting on the 16th July next.

Burma.

When the War Will End.

The L. G.'s Speech.

RANGOON, May 19. In the course of his speech on Tuesday in reply to the address presented by the inhabitants the Lieutenant-Governor dealing with the war said that he was not in a position to tell them when the war will end, but this much he dared say:— It would not end until the Allies had vindicated once more and more clearly than ever the cause of freedom and justice which had made the British Empire what it was and had welded together into one homogenous whole the most powerful and most diffused empire the world had yet known. In these peaceful hills the shock of battle was not felt. Thunders of fighting were not heard but His Honour doubted not that there was deep determination to do all in their power lay to help this war to a swift and satisfactory conclusion and to assist the ministering as far as in them lay, to the comfort of our brave soldiers at the front who were upholding the Empire's cause. His Honour expressed his pleasure at having an opportunity of seeing the celebrated ruby mines and of meeting them. His Honour's tour in Upper Burma had been full of interest and instruction to him and he had gained in the last fortnight practical knowledge of forest working in Upper Burma which he could not acquire in anything like same degree in correspondence. He wanted to see as much of Burma as possible. Hitherto he had seen conditions which filled him with hope for the future of this great beautiful and attractive country.

India Consolidation Bill.

Burma Chamber's Protest.

RANGOON, May 19. The following telegram has been sent to-day to H. E. the Viceroy by the Burma Chamber of Commerce. The Burma Chamber of Commerce respectfully beg to offer the strongest possible protest against the bill in the House of Lords supplementing the India Consolidation Act as outlined in Reuter's telegram of the 8th instant and in order to prevent heated controversy during the war they venture to suggest that the Secretary of State be informed of this protest, and urged to drop the bill on the ground that it is of highly controversial nature and serves to deprive the subject of his rights which the Privy Council in the Moment case held to be insufferable and on the ground that it was introduced without notice to Indian public who will almost certainly stoutly oppose it.

THE GREAT WAR.

Irish Revolt: Commission of Enquiry Begins Work.

STRUGGLE FOR BAGDAD: ENTERING A NEW PHASE.

British Trade After War: Mr. Chamberlain's Statement.

ANZACS SUCCESS IN EGYPT.

[Reuter's Agency.]

Great Britain.

War of Munitions: Allies Inexhaustible Supply

LONDON, May 19.

Speaking at Aberdeen Mr. Henderson said that when the next offensive occurred despite prodigious expenditure of shells we should be able to continue not for days but weeks.

Compulsion Bill.

LONDON, May 19.

The Lords have passed the second reading of the Compulsion Bill.

Indian Member of Secretary of State's Council. Received in Audience by King.

LONDON, May 20.

Sirdar Daljit Singh was received in audience by the King to-day.

A Trawler Sunk.

LONDON, May 19.

The British trawler "Research" has been sunk. A German submarine shelled the trawler before men were able to leave killing one and wounding the skipper and another.

Possible General Election in September.

LONDON, May 19.

The "Daily Telegraph" says that Ministers are preparing for the possibility of a general election in September.

Vote for 300 Millions.

It is understood that Mr. Asquith will demand vote of credit of 300 millions on May 23rd.

The Revolt in Ireland.

First Sitting of the Commission of Inquiry.

LONDON, May 19.

The Commission which is inquiring into the Irish rebellion held its first sitting to-day. Lord Hardinge explained that he proposed to inquire what was the nature of the official system of obtaining information on such matters as outbreaks, and what steps were taken when such information had been obtained.

Sir Matthew Nathan was the first witness. He testified that out of 180,000 nationalist volunteers not more than eleven thousand had supported the disloyal propaganda.

Conferences at Cork.

LONDON, May 19.

Mr. Asquith left Cork after prolonged conferences with representative men. He received ovation from a crowd.

Trade Policy After War.

Remarkable Speech in Parliament by Mr. Chamberlain.

LONDON, May 19.

Mr. Chamberlain, speaking in the House of Commons, made a remarkable speech, in which he foreshadowed the definite trend of ideas towards a new national and imperial trade policy after the war. It was neither protection nor free trade, but a system, however imperfect, which could be developed hereafter to promote the trade of the Empire. He was speaking on the Finance Bill, and he showed the enormous financial strength of the nation, especially as compared with Germany. Turning to trade, he emphasised that manufacturers who were making sacrifices for war work had established a claim to consideration. We were using up capital for purposes of the war, and the Government must see that pivotal industries continued to exist and that industries vital to Britain which we had negotiat at the outbreak of the war must be maintained. We had made an immense advance towards agreement. Mr. Chamberlain added that the British representatives at the Economic Conference would not be bound by any rigid school of economic thought.

Lord Hingston on Indian Aspirations.

LONDON, May 19.

In an interview with Reuter's representative Lord Hingston said that it was the deliberate and steady policy of the British Government to associate Indians more and more with the Government of India, and any reasonable advance of qualified Indians in the services would meet with general assent and appreciation. The action of the Indian Government with regard to indentured emigration and Indian representation at the Imperial Conference showed the effectiveness of Indian influence in the administration, and Indian influence in Local Self-Government was still wider, and official control would be relaxed with the rise in public spirit and morality.

The Air Debate.

The New Air Board's Powers.

LONDON, May 19.

In the course of his speech in the House of Commons during the Air Debate, Mr. Tennant said that the New Air Board would be free to discuss matters of general policy, and also combined naval and military operations and designs of machines. If either the Admiralty or the War Office failed to agree, the President could refer the question to the War Committee. The Board would also co-ordinate the supply of material and prevent competition between the two branches.

The Pope and the War.

Statement by Sir Edward Grey.

LONDON, May 19.

In the House of Commons Sir Edward Grey said that Sir Howard had informed the Government that the Vatican had not communicated with anyone regarding Peace, but had made representations to Germany with a view to the abandonment of submarine warfare.

Shiraz Colony Prisoners.

Death of a Member.

LONDON, May 19.

In the House of Commons Sir Edward Grey announced that he regretted to say that Mr. Pettigrew, a member of the British Colony from Shiraz who were taken prisoners by Germans, had died at Ahram on April 27th from heart disease. He had no information as to whether death was accelerated by the unhealthy conditions in which the prisoners were forced to live. The suggestion that an allowance should be made to the widow and five children had been communicated to Mr. Chamberlain.

General Election in Autumn.

Not Improbable.

LAHORE, May 19.

LONDON, May 18th.—The Parliamentary correspondent of the "Daily News" says that a general election in autumn is not improbable. Organisers on both sides are considering a scheme combining a new register with redistribution. — ("C. and M. Gazette.")

The S. S. "Golconda."

LONDON, May 19.

The "Golconda" has arrived at Tilbury with the Germans deported from India.

The death of Major Fieldman, author of "Lays of India" is announced.

Messrs. Montague's silver report says that the tone of the market is good though fluctuations in price are wide. Coinage demand continues, but supplies are larger owing to sales from Indian bazaars besides normal sources. Apparently an export tax of ten per cent "ad valorem" has been imposed on gold and silver by Mexico instead of prohibition. China's financial difficulties make exports of silver from China more unlikely than ever.

The Group System of recruiting closes on June 7th.

The death is announced of Sir Edward French.

France.

French Budget.

LONDON, May 19.

PARIS.—Introducing provisional credits M. Ribot proposed increased taxes on alcohol, wine, and tobacco etc. He estimated these would provide additional thirty-six millions sterling.

Vote of Censure Postponed.

The Chamber postponed the debate on the vote of censure on Government on the motion of Mr. Briand, who said amid cheers. "We are at the decisive hour when we are justified in the most sanguine hopes. Therefore most profound confidence between Government and Parliament is essential to ensure victory."

A French Steamer Sunk.

LONDON, May 19th.—The French steamer "Mira" has been sunk.

French Activity At Verdun.

LONDON, May 19.

Very lively activity on the part of the French at Verdun is reported in a communique which says: The Germans west of the Meuse, after artillery preparation, made several attempts during the night to capture the Avocourt redoubt, but were every time repulsed, suffering most serious losses. Then the French made a successful attack at 3 in the morning north of Mort-homme, killing or capturing the occupants of

TELEGRAMS.

the German trenches. Simultaneously they seized after a sanguinary fight an enemy fort strongly organised on the north-east slope of Hill 304. There was mutual bombardment east of the Meuse. French air squadrons continued their attack northward of Verdun, dropping fifteen heavy calibre bombs on important munition works near Sedan, five on the railway station at Sedan, fifteen on the munition depot at Dezaunis and twenty-four on the station at Metz-Sablons. German aeroplanes attacked Luneville, Epinal and Bel-fort, causing unimportant damage to property. The French defeated a strong German infantry reconnaissance between the Oise and the Aisne.

French Report.

Strong Enemy Attack Repulsed.

LONDON, May 19.

PARIS.—Last night's communique says:—North of the Aisne we dispersed an enemy detachment which attempted to approach a trench south of Nouvron. The enemy on the left of the Meuse, after violent bombardment, strongly attacked Avocourt Wood and Hill 304 at five in the afternoon. They were stopped by artillery and maxim fire, which inflicted heavy loss. Artillery activity continued most violently in the whole sector. There was intermittent bombardment on the right of the Meuse.

Fighting on British Front.

Thirteen Aerial Combats.

LONDON, May 19.

Sir Douglas Haig in a communique last night said:—There was considerable aerial work yesterday. Thirteen combats took place, and it is believed that a hostile machine was felled. It was seen descending vertically. The enemy, in the afternoon, after strong bombardment, gained a mine crater held by us on the Vimy ridge. A strong hostile patrol last night tried to rush the post near Wiltje, but were repulsed. There is nothing noteworthy to report to-day.

Italy.

The Rome Communion.

LONDON, May 19.

ROME.—The communique says that the Italians in the Adamello Zone made a fine haul of arms, munitions and stores which the Austrians abandoned. The Italian Alpini have extended the ground carried on the crest north of Fargoriam.

The Austrians in Ledro valley after a furious all night bombardment attacked our positions on the slopes of Monte Parlat on the 17th. They were repulsed with very heavy losses.

The enemy in Lagarina valley using numerous heavy batteries resumed the bombardment of our positions at Zugnotoria and then launched five violent attacks. Each was hurled back with bloody losses. The enemy continues to bombard incessantly our main line of resistance. All attacks have been repulsed. An Italian counter-attack brilliantly recaptured part of a trench in the Montfalcone sector.

Austrians Principal Effort.

Crumpled Up by Italian Fire.

LONDON, May 19.

A communique issued in Rome says that the principal Austrian effort was in the Lagarina Valley, where five fierce attacks on the slopes north of Zugna were crumpled by devastating artillery and rifle fire which inflicted enormous losses. Hundreds of enemy corpses were carried off by the swift Adige current. Repeated attempts to attack in the Asiago sector on Monday night failed so badly that the Austrians were inactive throughout Tuesday. The attack in the Suzano Valley lasted all Monday night and was continued in the morning. It was repulsed, and then an Italian counter-attack forced the enemy to retreat, leaving several hundred prisoners. The enemy's artillery was very active on the rest of the front, where numerous sporadic attacks in the nature of diversions are all repulsed with serious enemy losses. Aircraft on both sides carried out incessant bombing raids.

Austrian Offensive Falls.

Slight Importance of Italian Retreat.

LONDON, May 19.

Italian experts do not attach much importance to the slight retreat from the advanced Italian lines on the short front between Roveretta and Lake Garda and point out that the Austrians hoped by a violent attack in the Southern Trentino to paralyse the Italian advance on the western and eastern front. But the Austrian object has not been achieved, has neither has the Italian advance been stopped nor is the southern front shaken. It is estimated that the Austrians have concentrated fifty thousand fresh troops from the Galician and Rumanian fronts in Trentino, but an Austrian offensive on a great scale is considered improbable, especially in Southern Trentino, which the Italians have fortified very strongly.

Austrian Offensive in the Alps.

LONDON, May 19.

The Italian Press comments on the Austrian offensive as marked by a note of calm confidence. According to the "Corriere D'Italia" the enemy has been employing five corps, his objective being a mountainous region which is fearfully occupied. This offensive had long been foreseen and the Italians command had taken the necessary measures to meet it.

Russia.

German Attacks in Jacobstadt.

Their Character.

LAHORE, May 19.

LONDON, May 18th.—It is announced in Petrograd that the German attacks on the Jacobstadt region have been suddenly broken off. They constituted only an episode of a reconnaissance character. The enemy is not at present operating against Riga, Dwinsk or Jacobstadt. — ("C. and M. Gazette.")

TELEGRAMS.

Germans' Plan of Future Operations.

Attack on Riga-Dvinsk Line by Land and Sea.

ALLAHABAD, May 19.

LONDON, May 17th.—In an article published in Paris, General Cherfils states that the Germans contemplate land and sea operations against the Riga-Dvinsk line. They must increase their eastern force by one man per yard. It is improbable, he holds, that the depots contain the necessary men. The wreckage of Verdun certainly would not provide them. The Crown Prince could disengage himself from his entanglement. There is, thus, according to the writer, every reason to hope that the Verdun battle will be followed by the final stage of the war. General Shumsky, he adds, is of opinion that the Germans contemplate holding the Russian flanks and attacking the centre on either side of the Pinsk marshes with 35 divisions, but as Hindenburg is unlikely to make any attempt until he considers the conditions highly favourable, a further postponement may confidently be expected. ("Pioneer.")

Turkey.

Condition of Syria.

ALLAHABAD, May 19.

The "Pioneer's" Cairo correspondent writes:—A prominent Syrian who has just succeeded in evading the vigilance of the coastal authorities says that the condition of Syria was beyond description and the sufferings of the people are far worse than those they underwent in 1860 when the French came to their rescue. All inhabitants, Jews, Christians and Moslems, rich and poor, are suffering equally from hunger, disease and persecution. Business is at a stand still. The shops which used to sell luxuries are all closed. Those selling food and clothes are all empty. The poor live on orange and lemon rind and bits of sugarcane. Roads between the towns and villages are thronged with famished people, many of whom fall down by the roadside and die. To add to the trouble the Turks have flooded the country with paper money.

The Struggle for Bagdad.

Co-ordination of Russian and British Movements.

LAHORE, May 19.

LONDON, May 18th.—The "Daily Chronicle's" Petrograd correspondent says that the movements of General Gorringe and General Baratoff commanding the Khavikin Russians are being strictly co-ordinated and the struggle for Bagdad is about to enter a new and interesting phase. ("C. and M. Gazette.")

Belgium.

Belgians in Britain Ordered to Enlist.

LONDON, May 19.

All Belgians in Great Britain to the age of 35 have been ordered by the Belgian Minister of War to enlist in the Belgian army.

Holland.

The "Tubantia" Affair.

German Statement.

LONDON, May 20.

AMSTERDAM.—It is officially stated that Germany declares that a torpedo was fired from a German submarine against a British warship, ten days before the "Tubantia" sank and that the torpedo floated and struck the "Tubantia". The Dutch Government will continue the negotiations. It is pointed out that a torpedo cannot float without losing its explosive power. It is also recalled that two witnesses saw the torpedo approaching the "Tubantia".

Gold On Board.

LONDON, May 19.

AMSTERDAM.—There was £70,000 of gold on board the "Batavier Fifth."

Sweden.

The Alands Islands.

Debate in Parliament.

LONDON, May 19.

STOCKHOLM.—A debate took place in the Riksdag to-day upon the burning question of the alleged fortification of Aland islands belonging to Russia, which commands the approaches to Stockholm. Members emphasised the enormous importance that this Archipelago should, from the military point of view, be in the same state as before the war. The Minister for Foreign Affairs repeated emphatically that Sweden was resolved to maintain the strictest neutrality. The Minister affirmed that all recognised the supreme importance of the question of the Alands, and the Government would neglect nothing to maintain Swedish interests.

All parties concurred in the Minister's declaration of the maintenance of neutrality which has given great satisfaction throughout Sweden, as has also the denunciation of extremist factions which are trying to stir up trouble. There is a very hopeful feeling that the vital Alands questions will soon be settled.

EGYPT.

An Enterprise Against Bayoud.

LONDON, May 19.

An official despatch from Egypt reports a successful enterprise by Australians and New Zealanders against Bayoud. The enemy did not resist but fled. They were pursued, but the great heat and sandy ground impeded pursuit. Thirty-six camels and much Turkish ammunition were captured, and the enemy camp was destroyed.

China.

The Moratorium.

LONDON, May 19.

PEKING.—Well informed quarters state that the moratorium is due to a serious depletion of the Banks'

TELEGRAMS.

reserves and to huge uncovered note issue. It is understood that the receipts of customs, which by treaty rights can demand payment in specie, are sufficient to meet all foreign obligations.

Situation Calmer.

LONDON, May 19.

The situation in China is calmer. It is understood that assistance has been offered by foreign Banks through the Bank of China in Shanghai. The assistance may not be required.

Germany.

New War Taxes.

LAHORE, May 19.

LONDON, May 18th.—The Reichstag, the Imperial Government and the Federal States are unable to agree concerning the proposed new war taxes. ("C. and M. Gazette.")

Three German Steamers Sunk in Baltic.

LONDON, May 19.

STOCKHOLM.—Three large German steamers have been torpedoed and sunk after warning in the Baltic it is believed by Russian submarines. The Captain of one steamer was taken prisoner. Four Germans are missing and four are slightly injured.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Simla.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, May 19.

The following telegram has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State dated the 17th May. The troops of Lancashire Fusiliers after explosion of mines occupied enemy forward line on Vimy ridge on a front of 250 yards and inflicted considerable casualties. The enemy made three unsuccessful raids on our trenches near Hebuterne round Verdun. There was artillery activity but only two small German attacks near Hill 304 and near Thiaumont, both failed.

The Austrians made a general attack on the Italian front. Fighting was especially severe in Trentino. After an intense bombardment the Austrians attacked with masses of infantry positions between Adige and Upper Astico. Italians after inflicting very serious losses withdrew to their principal lines of defence. Along the rest of the front artillery fire and infantry attacks had the character of diversion though there was stubborn fighting in Monfalcone zone. Austrians made an air raid on Venice and the Italians air-raided the railway stations and Contonments on the Carso.

The Germans attacked the positions south of Dvinsk and gained partial footing on the front trenches. The Russians counter-attack dislodged them. Russians repulsed the attempted Turkish advance in Diarbekr direction. The Russian advance in the direction of Mosul continues.

Plague Figures.

SIMLA, May 19.

Mortality from plague in India during the week ending the 13th May was 1503 of which 1138 proved fatal. There were 212 deaths in Bombay Presidency and Sind 18 in Madras 2 in Bengal, 123 in Behar and Orissa, 245 in United Provinces 54 in the Punjab, 75 in Burma, 10 in the Central Provinces, 17 in Mysore, 376 in Hyderabad State and 6 in Kashmir.

Calcutta.

Joint Stock Companies.

New Registrations.

CALCUTTA, May 19.

Eighteen Companies were registered in India during March last with a total authorised capital of Rs. 38,99,000. Six trading companies accounted for 17½ lakhs; two tea-planting companies for 9 lakhs, two banks for 4½ lakhs and a printing company for three lakhs. Two biggest floatations were seven and half lakhs. Dibru Darrang Tea Co. and H. P. Blackburn, Rice and wheat dealers six lakhs. Totals for twelve months 1915-15 show that 125 companies were floated with a capital of seven crores five and half lakhs. Eight railways represented two and quarter crores, and forty-two trading companies one and quarter crore. Mill companies were created as follows:—Three jute mills 63½ lakhs, three cotton mills 29 lakhs, two mills (unspecified) 25 lakhs. There was one gold mining company floated for one lakh and half. Sixteen banks were floated for 21½ lakhs. There were only two new insurance companies in the year with a nominal capital of Rs. 70,000.

Barisal Conspiracy Case.

The Appeal in the Supplementary Trial.

CALCUTTA, May 19.

At the High Court to-day Justices Chitty and Walmsley were engaged in hearing the appeal in the supplementary Barisal conspiracy case. In this case Madan Mohan Bhowmick and four others were convicted by the Sessions Judge of Backerganj. Disagreeing with the Assessors as to the charge of conspiring to wage war against the King under Section 121 A of the Indian Penal Code, the Judge sentenced one accused to fifteen years transportation and the rest to ten years' transportation each. In the original conspiracy case there were 26 accused. After the case had gone on in the sessions there was a sort of compromise, by virtue of which the case was withdrawn against fourteen accused and the other twelve pleaded guilty on the understanding that the Government would remit whatever sentence the Judge might pass on them

to a stated period. After that trial was over the present five appellants were arrested. The same evidence which had been adduced in the original case was also adduced in this case, with this difference, that in the supplementary case there was the additional evidence of a third accomplice, Prionath Acharya, who was one of the twelve who pleaded guilty in the original trial. While in jail he made statements of an incriminating nature against a large number of persons, including the appellants. The case is proceeding and is likely to last about a fortnight.

Cooch Behar Theft Case.

COOCH BEHAR, May 19.

At yesterday's hearing of the Palace Jewel theft case the prosecution having closed their case the Magistrate recorded the statements of the accused before framing charges. The accused Jamaluddin, Chobdar of the palace was first questioned. He admitted that he had committed the theft and he had given certain stolen articles to the police when his house was searched. He said his confession was true and voluntary and added that it was at the instance of Kumar Kanakendra Narayan and Dwijendra Lal that he committed the theft. Accused Bankim Chandra Das Gupta stated he knew nothing about the theft. Mr. S. K. Sen, Counsel for the accused Bankim urged that there was no evidence to connect Bankim with theft and therefore he ought to be discharged now before the framing of charge. The Magistrate accepted Mr. Sen's contention and said that he was satisfied that there was no evidence against Bankim but there was no harm in charges being framed against him. He further remarked that he was not going to increase his bail and it would be very much better for Bankim to obtain acquittal at the end of the trial. Accused Inspector Akter was next questioned by the Magistrate. He gave detailed description of events pertaining to the recovery of the valuable diamond.

Jamal Chobdar who pleaded guilty yesterday was convicted to-day by the Additional Fouzdar Abhikar Mr. P. Chatterjee, and sentenced to one year's hard labour.

Bombay.

Destruction of Stray Dogs in Bombay.

Resented by Hindus.

BOMBAY, May 19.

For some time past the Bombay Municipality has been carrying on a systematic campaign of destruction of stray and Pariah dogs found in the city. This has been a matter of much criticism and resentment among the orthodox Hindus, who argue that it is an insult to their religious feelings. Since yesterday the feeling has been very high, as a consequence of which most of the cloth markets controlled by Hindus, share bazars and many other business places have been closed down as protests. Last night the employees of the cloth market held a meeting, at which speeches protesting against the destruction of dogs were made, and it was resolved to close the market. The resolution was given effect to to-day, and since this morning Moolji Jaitha market, Lakshmidas Khaji Market, Bhuleshwar Javeri Bazaar and Share Bazaar remain closed. A large number of people collected here and there to discuss the subject. In Cotton Green also opinion is expressed condemning the method adopted by the Municipality.

Parsi Lady Killed by Motor Car.

Coroner's Jury's Rider.

BOMBAY, May 19.

Want of properly trained traffic Supervisors at crowded road junctions was the subject of a rider made by a coroner's jury to-day when an inquest was held touching the death of a Parsi lady named Aimal M. Framji Gandhi who was run over and killed by a motor car. A few days ago the deceased lady walking along Lamington Road came up to the junction of the Grant Road, a busy locality where she did not notice the approach of a motor car driven by Mr. R. S. Davar when Mr. Davar noticed the lady it was too late to apply brake although he forcibly did so. The matter has evoked considerable local interest and the jury to-day returned verdict of 'accidentally run over' and added two rider mentioned above.

Latest Telegrams.

A message to the "Daily Telegraph" from Rome states that the Austrians are endeavouring to exaggerate the importance of their success in the direction of Asiago. The Italians had not invaded this part of Austria owing to the formidable fort an Isoserna. The Austrians meanwhile have not penetrated deeply into the Italian territory which is here a desolate region. Owing to the nature of the country the deployment of large force was impossible and the Austrians sacrifice masses of men to gain a few kilometres.

The "Telegraph's" correspondent at Milan lays stress on this consideration and points out that in the deep mountain valleys the enemy ran great danger of being caught in a trap.

The "Corriere de la Sera" declares that the Austrians having given up all hope of recapturing Montfalcone determined to destroy it, and adds that it is questionable whether a single house in the place remains intact. The same authority states that when the Austrian infantry left their trenches on Monday the Italians allowed them to advance and then suddenly encircled them and mowed them down with machine guns.

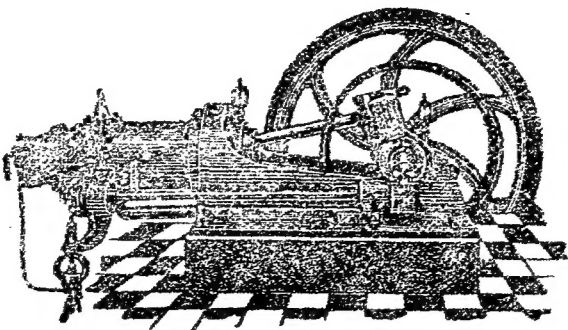
Existing Irish Administration Must End.

LONDON, May 19.

The "Daily Mail" has received the following telegram from Dublin. Mr. Asquith has definitely decided that the existing system of Irish administration must end. The idea chiefly discussed has been the formation of an Irish Executive Council sitting in Dublin responsible to the British House of Commons but not empowered to enact legislation or raise taxes. Details will be considered on Mr. Asquith's return to London. There will be no attempt to introduce Home Rule as defined in the Home Rule Bill. It is believed that negotiations in London will be short and that the new scheme if agreed to will be brought into force immediately.

రామనన్ సెమిడీ సెల్ కూడా యింజనులు (కిరసనాయిలు) యింజనులు

3 మొదలు 60 గజముల వరకు వలకు స్వేదన పామానులు సహా స్టాకులు ఉంచబడును. గుంటూరు, రాజమండ్రి, పితాపురము, తణుకు, విశాఖపట్టణము, పాలకొల్లు, భీమవరం, కుంభకోణం, తంజావూరు, బళ్లారి, రామన్నాడు, కారంకాళు, నాగపట్టణము, కోయంబూరు, పెంగల్పట్టు, వగైరా పట్టణములలో, మాయంజనులు తృప్తికరముగను అతి సులభముగను పనిచేయుచున్నవి.

డేవీపాక్స్ ను స్వీము యింజనులు, గ్యాసు యింజనులు, బోయిలర్లు సెంట్రీఫ్యూగలు (వల్తులు) పీల్ల వంపులు, డాంక్ వంపులు, చెత్తితో మంచుగడ్డ చేయు యంత్రములు, యేలాటి కర్రనైనను గ్యాసు యింజను వగైరాల కంటె మెరిగించు బాగ్యుగామాడ్చు, టిటార్టులున్ను, బియ్యముచేయు హల్లులు ఊలర్లు బెల్టింగులు, సాప్టింగులు, ఫ్యాక్టరీలకు కావలసిన అనేక విధములైన సామానులుమావద్ద విరివిగాను, సరసమైన పరికరములను దొరకును. తప్పిలు తెలిసికొనువాడు దయచేసి మాకు వ్రాయును.

262 ఇండియన్ కామర్సు అండు ఇండస్ట్రీసు కంపెనీ, బ్రాంచీలు: బెజవాడ, తంజావూరు. ఇంజనీయర్లు మెషరీ వరకులు. మద్రాసు

నిమల (REGD)

265 హేర్ ఆయిల్ సింల హేర్ ఆయిల్ పెంట్రుకులను వృద్ధి చేయును. నెరసిన పెంట్రుకులకు, ఎట్టివి పెంట్రుకులకు నణపుచేయును. రాజు పెంట్రుకులకు ఆవును. మేదమును చల్లగానుంచును ఇది బహురమ్యమున నువాడలతో పోడియున్నది. దీనిని ఉపయోగించువారలకు పూచిన పువ్వులుతోటయం దున్నట్లుండును. ౧౯౧౩ సం॥ మొహరునందుంచబడిన ఎగ్జిబిషనునందు దాని పరిమళమునకు ఒక సువర్ణపతకము నిచ్చిరి. మతియు భారతదేశందుంచబడిన ప్రదర్శనమునందు బొంబాయి గవర్నరుల సాహేబు హిజు ఎక్సలెంసు లాన్లు వెల్లింగ్టన్. జి. సి. బి.ఇ. గారు ఒక యోగ్యతాపత్రక నిచ్చిరి. భరణు. బుడ్డి ౧౩ నూ. ౧౦-౦. 3౩ ౨౦-౦. తపాలాకర్పణ ప్రత్యేకము. పోర్ ఏజంటు: కాకు అండు కో, సి. పి. టూరు చంద్రబాగు, పి. బి. నెం. 4, బొంబాయి.

(Baron & Co.) బ్యారెన్ అండు కంపెనీ వారి మేలైన సులభన నవ్యపుపాడి, సాదానవ్యము.

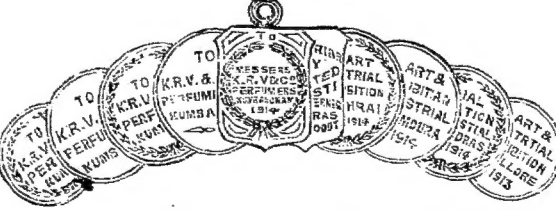

ప్రస్తుత మూల గ్లాసుబుడ్డి 1-౩ రు. 0-౩-౦ డెజ్ బుడ్డట రు. 2-8-౦ పాకింగు పాస్టేజిపు ప్రత్యేకము. మొదటితరం సాదానవ్యం శీత 1-౩ ,, 0-1-౩-౦ రెండవతరం శీత 1 ౩ 0-12-౦, రెండవతరం శీత 1 ౩ 0-12-౦, పాకింగు పాస్టేజిపు ప్రత్యేకము.

బ్యారెన్ అండు కంపెనీ. 18 యె. సెంట్రులైక బీచ్, మద్రాసు.

అపూర్వమైన గంధములు

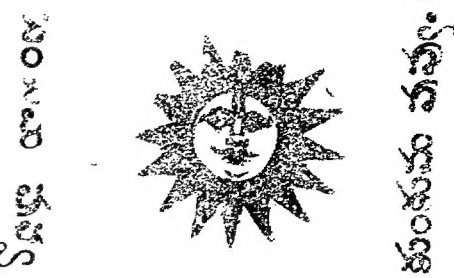
- 1. త్రివర్ణప్రదీపిక:—టీకా తాత్పర్య విశేషార్థ నవ్యతెం, అరవముండి తెలుగులో, 3 భాషాంత రీకరింపబడినది. భర్తకాండ 1.0-0
2. త్రివర్ణప్రదీపిక:—అర్థకాండ, మన పూర్వుల య రాజకీయవిషయములందు గల ప్రభావమును దీక్షలన నెలుంగవచ్చును 1.4-0
3. ఆర్యవిద్యారహస్యము:—వచనము 0-12-0
4. ఈశ్వరదర్శనము:—,, 0-12-0
5. సనత్కుజాతీయము :—శంకర భాష్యాంధ్ర టీకా తాత్పర్య సహస్రీతము 0-12-0
6. సంస్కృత భారతము:—ఆంధ్రాక్షరములు 18 వర్ణములు, నిర్దుష్టమైన ప్రతి 18-0-0
నిత్య కర్మాప్రకాశి అశ్వగంధములు, తొట్టివైద్యగంధ ములు, ఆం శంకరాచార్య, గాయత్రి మున్నగు పటములు మాదిగ్గలు లభించును.
పరియోగము:—మూసేజరు స్వధర్మప్రకాశిని, గుంటూరు, అని ప్రాసేడి.

ఆతిపుష్కలమునకు తగిన శిరోధాన వివాదాని యే ? మర చందనాది తైలము ఈతైలమును వాడుమును రెండు జడలము ప్రాతః కాలములో గాయకొని స్నానముచేసినయెడల పిత్తనీన దిగును. కన్నునుంటు కకాలపుష్టం బంటితలనొప్పి తలతిగుట పెంట్టుకలం లాలట శయనమువుతున్నది. తీక్షణమైన బుద్ధి కలుగును. క్రమము దర్శన 1-౩ రూ 2-0-౦
ఇది గాక మాకర్ణ నువానన చక్కపాడియు నువానన నున్ను, కొబ్బరతురుము, నుగంధ స్నానపాడి, శేకాంగము చందావపుడరు, అరగజా, కేసరివపుడరు, పుసుకు, జవ్వారి, అంబరు, మొకలైన వస్తువులు దొరకును. క్యాటెరూగు కాల నికరాక వాగి బదలె.

K. R. V. & Co., PERFUMERS, KUMBAKONAM.

కుంకుమ పువ్వు

పువ్వుమును నిర్మలము నొక కుంకుమపువ్వు మూలక దోగకును. కొనునాడు మూర్ఖునా మెచ్చును గమనింపుడు. కరస్పాంబెచ్చు కుండలగుడవి గండ్లీధువ వ్రాడుకలయును:—

ఎస్ నారాయణ అండు కంపెనీ. (శిశి) 21, హమ్మంపేట, బొంబాయి.

150 పుబల పుస్తకము ఉచితము ఆరోగ్యమును కాల్పనమునుబాండుట స్వాభావిక మైన కొన్ని యగునా ఆయుర్వేదమునకే కల్గుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసి కరీరసౌఖ్యమును దృఢపాత్రమును ఆయుర్వేదాన్ని ఇప్పించు ను. ఈ పుస్తకము ఇవానుగా నీయబడును. పోస్టు చార్జి యును మేమే భరించినంపెదము.పెంటనే వాగి యును. వైద్యశాస్త్ర మునీశ్వరిగో గోవిందజీ, ఆశంకనిగపాడోవధాండుం, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

మదరాసు మోటరు ఇంజనీయర్లు

288 24 జనరల్ పీటర్సురోడ్డు మోటరురోడ్డు పోస్టు, మదరాసు. మోటరుబండ్ల యలెనిర్మాణమును, నడుపుభానము ను, శోధనాభ్యాసమును గలబులును. ప్రత్యేక గతునిక:— పొరుగునికావ్యధంబు ఉచితముగవనదియొ, శోధనాధికముగా ౩ ఏర్పాటుచేయబడును. ఇతి నెల్ల ప్రభువునకు క్లాసు ప్రారంభ భయగును. తయారైన వైవాకరికి శిష్యాత్వముదేయబడును. వ్యయ మంభ్యయే దీక్షిగావబడును. ఈ శిష్యుగారికి ప్రాసానికవలెను.

కుంతల

చక్కని తెలుగునామ. చదివితీరవలయు. ఇది గుంటూరుకోర్టు స్టేడరు మందపాటి పేంటు పరచరావముకర్త, పి. పి., విరచితము వెల 8 అణాలు. గ్రంథాలయములను, స్త్రీలకును విద్యాధులకును వెల 7 అణాలు.

గ్రంథములు గ్రంథకర్తయొద్ద దొరుకును. ప్రతిదినమును ముఖ్యముగ పునర్యుగాగరిమైనది

వైద్యవిద్య

దీనియందు మెండు వైద్యబోధాలు నొందియున్నవి. 144 పుటలుగల పుస్తకము మీ యింటివద్ద ఏ కచ్చులకేక తోపాడేజి ఖక్కులు కూడ లేక మీకు యిప్పించేటట్లు పుంలే తీసికొనుటకు నివ్వమనేదా ? ఇదే ఒక పుస్తకమునకు వాగి యును. రాజవైద్య నారాయణజీ కేకరజీ, 188 20, వీశాబాదరొడ్డు, మద్రాసు.

రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1-౩ వెల 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0 వి. పి. భర్తము ప్రత్యేకము. ఆంధ్రప్రత్రకా కార్యాలయము. పోస్టువాక్కు నెం 212, మద్రాసు.

మోహినీ తైలము

5 తులముల నూనె నీనా 1-౩ వెల 0-12-0 ఇది మనోహరితనముజేయు విద్యాధులు, స్తీడర్లు. ఉద్యోగస్తులు మొదలగు వారికి ముఖనిద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును, అమృతాంజనం దీక్షి, టి తంబునెప్పి నీధి, మదరాసు

జ్యోతి గారి అస్తావక్త

అనేక సంవత్సరములు శ్రమ పడి నవగ్రంథములు ఇది, తనయి గ్రంథమును నివారణ చేయుటకు నమ్మకమైన ముందు, దగ్గురు, తదితర కాధలను పుస్తకములను కొనుటకు నీవిన సురక్షితముగ నేవించవచ్చును. అనేకముల దీనిని నామము, వీరి సుప్రసిద్ధతను వెలిబుచ్చుచున్నది.
ధర బుడ్డి 1-కి రు. 1-8-0.

అతిమూత్ర వ్యాధి

దా ని, ని వారణ. క్రస్తుము కావలసినది, నిర్ణీత గుణత్వము (స్పెసిఫిక్ గ్రావిటీ) తగ్గించి, అతిమూత్రమునాపి, మూత్రమునందలి వేడలు తెలుపు పదార్థమును అణచి వేయు మందు. అంటిగ్లికోసూరియా చేయుపనిన, ఈమందును చేయగలను. 50 సంవత్సరముల నుండి, ఈ మందు హిందూ దేశమున జయప్రదముగా మువయోగింకబడు చున్నది.
ధర బుడ్డి 1-కి రు. 4-8-0.

జేమ్సు గారి బగ్ కిట్

(నల్లి పం హా రి జీ) ఈమందు నల్లులను నాశనము చేయ గలదు. నల్లులు చేతు బొక్కలలోను, చేరుటకు వీలయిన కంఠలలోను, ఈమందు వేసినయెడల, నల్లులన్నియు నాశనముకాగలవు. హిందూ దేశ ములకు జేమ్సు బగ్ కిట్ చాల ఉపయోగకారి.
ధర బుడ్డి 1-కి రు. 0-12-0

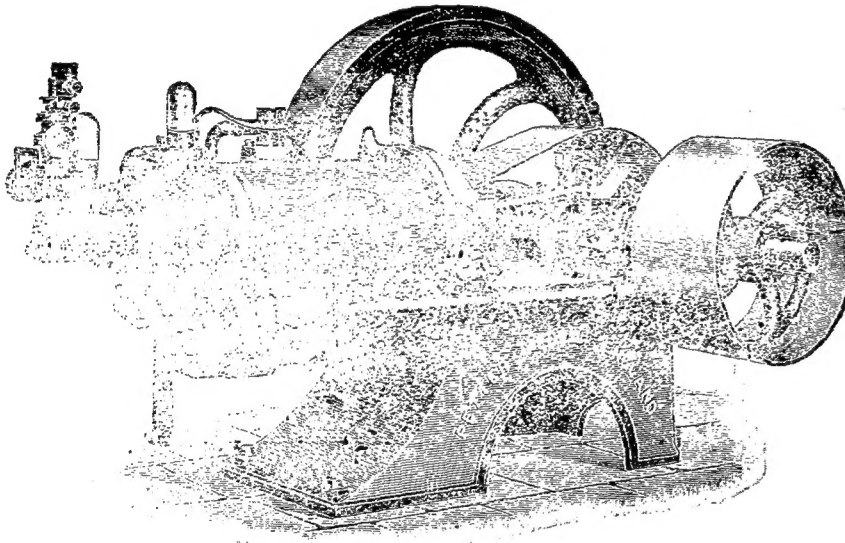
W. E. SMITH & Co.,
Pharmaceutical Chemists &
Druggists, Mount Road,
MADRAS

డబ్లియు. ఇ. స్పిత్ అండు కో.,
మందులవ్యాపారులు, హాంట్లు రోడ్డు,
మదరాసు

మందులు గోరునప్పుడు యీవ త్రిక శేరు నుదాహరించ గోరెదము

పెట్రో వేటెంటు ఆయిల్ ఇంజనులు.

కులభవము యంత్రములు - చక్కని పరిశుభ్రము - మూలనిర్మాణమును, విరాటంకమును ముచ్చటైన నడకయు ఈయంత్రములకు గొప్ప ప్రఖ్యాతినిచ్చెదవి. అన్ని పరిమాణములలోని యంత్రములను అవసరమైన (Crud) చమురుతోనైనను, మంచి చమురుతోనైనను, నిజమున్న నూనెతోనైనను, చక్కగా నడువవచ్చును.

- పెట్రో ఇంజనుల ప్రత్యేక ఉపయోగములు.
1. తరలెట్టిన లెంపులెడి శక్తి రగిల్చుటకు గొట్టములను ప్రారంభించుటకు వై లెంపు ఆరసములేదు.
 2. కనుబడిపాడెనుండు రగిల్చుటకు గొట్టములు ఇతర యంత్రముల యందు గొన్ని వారములలో చెడి పోవును. ఇటు కొన్ని వత్సరములకు చెడిపోవును.

3. ఇంజనుల పరిశుభ్రమును, మూలము ప్యాఫీరమును ముందు. 4. కట్టెలకులములు మిక్కిలి తక్కువ నడుపుటకు కాగలవి. ఇంజనులకు పెట్టెలను ముందుగా 5. త్వరిత నడపివచ్చును ఏ పరిమాణపుదానినైన 5 నిమిషములలో నడపవచ్చును. 6. ఇంజనులమున పనిచేయు భాగములకు కొన్నిటిని ఎక్కువగా జతపరచి, మూలముగా నిర్మించబడిన దలచితే ఎక్కువగాను పనిచేయును. 7. పిటరు ఇంజనులు విరాటము లేకుండ పనిచేయుటకు తగినవి. 8. పనిచేయు భాగములు ఒకటొకటి మునుపటి విధములనున్నవి. 9. ముఖ్యముగా పనిచేయుభాగములకు లేక చక్రమునకు అపాయము సంభవించినపుడు మూల సప్లము కంటించి అగిరింపును. అందుకులకు ముంద్రము నిజమును. కావున సురక్షితముగ నుండును. అనేకవిధములలో స్టాప్ లోనున్నది వెలుపలనూ, ఇతర విషయములలోనూ పనిచేసి మాకు వ్యాపిగనుడు.

పెన్సు అండు కంపెనీ, లిమిటెడ్, ఇంజనీయరింగు డిపార్టుమెంటు, మదరాసు.

శ్రీమదాంధ్ర ప్రవృత్త పురాణము

[క ద్య కా న్య ము.]
కావ్యముపార్వీ విరచితములగు పదనెనిమిది పురాణము లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టినది? తులభేదము లేక కలిగి? అచారవ్యవహారము లెట్లుమా? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యిందు గుప్తముగ వివరింపబడియున్నది. గొప్పవాక్యగ్రంథముపై మంచియభిప్రాయము నిచ్చియున్నది. తెలిమిగుం. నులభము. 900 పుటలు. ధర 4-0-0, అత్యుత్తమ ప్రతి 5-0-0. పోస్టుకర్చులు చేరు.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

తెలి:-నులభము, మృదుమధురము, భావగర్భితము. 2000 పద్యములు కవు. మంచికాగితములవై అచ్చు, కాలికో లెండు ధర రు. 1-8-0. పోస్టుకర్చులు చేరు.
(4-12-14) జనమంచి శ్రీమద్వికర్మ, తెలుగుపండితుడు, మ్యూనిసిపల్ లైబ్రర్యూ, కపట

ARMS & AMMUNITION.

తుపాకులు, తుపాకి మందు, కేవు, రవలు మొదలగునవన్ని సారాయములు, స్పిరిట్సు నానావిధోపయోగవస్తువులు మావద్ద దొరకును ఎస్. వి. సారధి అండుకో రంగు చైనాబజారు రోడ్డు 230 మదరాసు

ప్రపంచ చరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది. గ్రంథకర్త:-గా. హరినరస్య త్తమరావు. ఎం. ఓ. శైలిసులభము కిథలు పడిచినట్లు చెడువుకొన నిచ్చును. బహుప్రాచీనకాలమునుండి లోకములోని అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లింకు వ్రాచుకొనును. చందాపద్ధతి ఆరుపంచిలకు రు. 2-0-0 లంచెకూలి లేదు. ప్రకటికములు లేవు. సిద్ధమయిన సంచికలకు పి. వి. గా పంపుము. ఆయావాడు:- క్రమంచచరిత్రాకార్యాలయము, (27) 145, కాళిధి, ఆదిరాసు అని వ్రాయుడు.

క్రొత్తలంగడివాడును తెప్పించవలసినవియు, సిగరెట్లు సువయోగించు ప్రతివారును ఉపయోగించవలసినవియు,

ఈ రెండు డబ్బీలలోని సిగరెట్టులే

ఆరోగ్యకరమైన సువాసనగలవి! పరిశుభ్రమయినవి!! చల్లగా నుండును!!

విక్టోరియా రోడ్

ఆర్ డే
పాగాకు కంపెనీ
లిమిటెడ్
లండను

ఫీఫ్ విక్

గొప్పగొప్ప యూరోపియనుల పాపులన్నింటియందును, పేర్వదిన బజారుడుకాణములలోను దొరకును.